

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2022, 22(3), 1122 – 1158. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2022...-1105108>

Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Algıları ile Öğretim Programına Bağlılık Algıları Arasındaki İlişki*

The Relationship Between Classroom Teachers' Perceptions of Commitment to Teaching Profession and Their Fidelity to Teaching Program

Çidem Maral POLAT¹ , Kaya YILDIZ² , Sevilay YILDIZ³

Geliş Tarihi (Received): 18.04.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 16.09.2022

Yayın Tarihi (Published): 30.09.2022

Öz: Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algıları ile öğretim programına bağlılık algıları arasındaki ilişkinin saptanmasıdır. Araştırmada ilişkisel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Bolu ili merkez ilçesinin resmî ilkokullarında görev yapan 420 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya 32 farklı ilkokuldan toplam 318 sınıf öğretmeni katılmıştır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, "Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği" ile "Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizi SPSS 20.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde ortalama, yüzde, standart sapma, frekans, korelasyon gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Ölçeklerin güvenilirlik analizleri için Cronbach alfa katsayıları hesaplanmış, geçerlik kanıtları elde etmek için de doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algıları "yüksek", öğretim programına bağlılık algıları ise "çok yüksek" düzeyde bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık ile öğretim programına bağlılık algıları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Öğretmenlik Mesleği, Mesleki Bağlılık, Öğretim Programına Bağlılık

&

Abstract: The purpose of this study is to determine the relationship between classroom teachers' perceptions of commitment to the teaching profession and their perceptions of fidelity to the curriculum. The relational research model was used in the research. The universe of the research consists of 420 classroom teachers working in state primary schools in the central district of Bolu in the academic year of 2020-2021. A total of 318 classroom teachers from 32 different primary schools participated in the study. Personal information form, "Professional Commitment towards Teaching Scale" and "Curriculum Fidelity Scale" were used as data collection tools. Analyses of the research data were made using the SPSS 20.0 package program. Descriptive statistics such as mean, percentage, standard deviation, frequency, and correlation were used in the analysis of the data. As a result of the research, the perception of commitment to the teaching profession of classroom teachers was found to be "high", and their perception of fidelity to the curriculum was found to be at a "very high" level. It was concluded that there is a moderate positive relationship between the classroom teachers' perceptions of commitment to the teaching profession and fidelity to the curriculum.

Keywords: Teaching Profession, Professional Commitment, Fidelity to Curriculum

Atıf/Cite as: Polat, Ç.M., Yıldız, K., & Yıldız, S. (2022). Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Algıları ile Öğretim Programına Bağlılık Algıları Arasındaki İlişki. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(3), 1122-1158. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2022...-1105108>

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/ijaws>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

* (Bu makale, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim kabul edilen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Sorumlu Yazar: Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Sınıf Öğretmeni, cmaral_polat@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6960-6607>

² Prof. Dr. Tez Danışmanı, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, yildiz_k1@ibu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-5390-7525>

³ Doç. Dr. 2. Tez Danışmanı, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, sevilayyildiz@ibu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8863-2488>

1. GİRİŞ

Yerel ve okul düzeylerinde katılımın yanı sıra topluluk ve sosyal uyumun teşvik edilmesi için oldukça önemli olan eğitim (Tickle, 2008), bireylerin çağa uygun bir şekilde yetişmesini, onların hayatta uyum içinde yaşaması için bilgiler edinmesini sağlar. Elbette bunu yapabilmenin en gerekli ve en önemli şartı iyi yetişmiş, mesleğini seven, benimseyen ve kendini mesleğine adayan öğretmenlerdir. Değişen toplumda iyi yetişmiş, nitelikli insan gücünün önemi büyüktür. Bu bağlamda nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde eğitim bu görevi üstlenmektedir. Gelecek başarılı bir eğitim sistemi ile kontrol altına alınabilir. Eğitim sisteminin başarısı ise nitelikli öğretmenlerin bu sistemi iyi bir şekilde işletmesine bağlıdır (Türkoğlu, 1988; Türkoğlu, 2004).

Öğretmenlik mesleği, eğitim sektörüyle alakalı olup bilimsel, teknolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik boyutlara sahip, alanında özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyonu gerektiren, profesyonel statüde bir meslektir (Hacıoğlu ve Alkan, 1997). İnsanlığın var oluşuyla birlikte eğitim de kendi varlığını ve gerekliliğini göstermiş ve göstermeye de devam etmekte, bireyin merak ve öğrenme ihtiyacı doğduğu andan itibaren kendini hissettirmektedir. İnsanlığın ilk zamanlarında aile bireyleri tarafından verilen eğitim daha sonraki zamanlarda kabilelerin ileri gelenleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Fakat zamanla bilgilerin artarak aktarılması ve içeriğin zenginleşerek karmaşıklaşması eğitim öğretim faaliyetlerinin verilmesinde öğretmenlere olan ihtiyacı doğurmuştur (Ataç, 2019). Eğitim sisteminin en önemli ögesi olan öğretmenler ülkelerin kalkınmasında, toplumda huzur ve barışın sağlanmasında önemli rol oynamaktadır. Ayrıca öğretmenlerin, nitelikli bireylerin yetişmesinde, bireylerin toplumsallaşmasında, kültürlerin yaşatılmasında ve aktarılmasında önemli etkisi bulunmaktadır (Özden, 1999). Özellikle de bilgi toplumu oluşturma konusunda eğitim kurumlarına ve öğretmenlere büyük roller düşmektedir. Öncelikle hizmet öncesi öğretmen eğitiminde hem mesleğini seven hem de öğrencileri seven öğretmen adayları, öğrenci merkezli etkinlikleri dikkate alan, günlük gelişmelerden haberdar olan, gelişmeye ve öğrenmeye açık, çağdaş öğretmenlerin yetiştirilmesi önemlidir (Çelikten vd., 2005). Bu nitelikte yetişen öğretmenlerin mesleklerine olan tutumları ve bağlılıkları onların işlerinin önemini daha iyi kavramalarını sağlayacaktır. Ayrıca bilinmektedir ki öğretmenlik, bilgi ve beceri gereksiniminin yanında tutum ve davranış gerektiren bir meslektir (Varış, 1988). Yukarıda da ifade edildiği gibi öğretmenlerin sahip olması gereken bilgi ve becerilerin başında program ve program okuryazarlığı bilgisi gelmektedir. Millî eğitimin temel amaçlarına ulaşılmasında, eğitim politikalarının gerçekleşmesinde ve toplumun öğretmenlerden beklentilerine istenilen düzeyde erişilmesinde öğretmenlerin mesleklerinin getirdiği sorumluluklar çerçevesinde uyguladıkları öğretim programlarına bağlı kalmaları önem arz eder. Öğretmenlerin görevlerini isteyerek, severek ve verimli bir şekilde yapmalarında onların öğretmenlik mesleğine bağlılıklarının önemli bir etkisi vardır. Bu nedenle öğretmenlerin mesleki bağlılıkları onların mesleklerini sürdürmelerinde ve mesleklerinde daha başarılı olmalarında etkili olabilmektedir. Uştu (2014) da araştırmasında öğretmenlerin mevcut beklentileri karşılayabilmek için hem mesleklerine hem de içinde buldukları örgüte karşı olumlu tutum ve davranış içinde olmalarına vurgu yapmıştır.

Öğretmenlerin gerek mesleklerine gerekse okullarına karşı olumlu tutum ve davranışları her ne kadar önemli ise de öğretmenlerin mesleklerine ve okullarına geliştirdikleri olumlu tutumlarda azalma görülmektedir ve bu durum da Türk eğitim sisteminin en önemli problemlerinden birisi hâline gelmektedir (Uştu, 2014). Öğretmenlik yelpazesi içerisinde sınıf öğretmenlerinin birden fazla dersten sorumlu olmaları onları diğer öğretmenlerden ayırır. Sınıf öğretmenlerinin çoklu disiplin ve disiplinler arası anlayışa dayalı yeterliliklere sahip olmaları, öğrenmeye ilişkin şemaların temellerinin atıldığı bir dönemdeki çocuklarla ilgileniyor olmaları onların öğretmenlik mesleğine bağlılıklarını daha da önemli hale getirmektedir (MEB, 2008). Bu bağlamda mesleki bağlılık, çalışanların mesleki amaç ve değerlere inanıp bunlarla özdeşleşmesi anlamına gelir. Mesleki bağlılık çoğunlukla çalışanların mesleklerinde daha istekli olmalarını sağlar (Pai, Yeh ve Huang, 2012). Uysal (2013) mesleğe bağlılığın kişinin yapmaya hazırlandığı ve yapmakta olduğu

mesleğine karşı geliştirdiği bağlılık olduğunu ifade etmiştir. Mesleki bağlılık bireyin belirli bir alanda uzmanlık ve beceri sağlamak amacıyla gerçekleştirdiği çalışmaların neticesinde mesleğini, hayatında ne derece merkezî bir yerde değerlendirdiği şeklinde açıklanmaktadır (Baysal ve Paksoy, 1999). Mesleki bağlılık, çalışanların meslekleriyle aralarında kurdukları psikolojik ilişki ve mesleklerine karşı geliştirdikleri duygusal tepkilerdir (Allen ve Meyer, 1996). Jafaragae, Parvizy, Mehrdad ve Rafii'e göre (2012) mesleki bağlılık, çalışanın mesleğinin değerlerini kabullenmesi, mesleği için girişimlerde bulunması, mesleğinde gelişmek için gayret göstermesidir. Ayrıca bu kavramı, çalışanın mesleğini yaşamının merkezine alarak mesleğinde kalma konusunda kararlılık göstermesi şeklinde açıklamaktadırlar. Örgen (2020) mesleki bağlılığın kişinin hayatının önemli bir parçası olduğunu belirtmiş, mesleğine bağlılık gösteren çalışanların işlerinden daha fazla keyif aldıklarına ve mutlu olduklarına vurgu yapmıştır. Bu bağlamda da mesleğine bağlılık gösteren kişilerin mesleklerinde kariyer yapmak isteyen ve mesleğinin sorumluluklarını yerine getiren kişiler olduklarını ifade etmiştir. Mesleğe bağlılık kavramı birçok araştırmacı tarafından ele alınmıştır. Araştırmacıların bir kısmı mesleğe bağlılığı tek boyutlu olarak incelerken, bir kısmı da mesleğe bağlılığın çok boyutlu ölçülmesi gerektiğini savunmuş ve çok boyutlu bir yapı olarak ölçüm yapmışlardır. Buna göre tek boyutlu ölçek geliştirerek mesleğe bağlılığı ölçen araştırmacılara Ritzer ve Trice (1969), Greenhaus (1971), Morrow (1983), Aranya ve Ferris (1984) ve Blau (1985) örnek verilebilirken, Meyer, Allen ve Smith (1993) ise mesleğe bağlılığı duygusal, devamlılık ve normatif bağlılık boyutlarında incelemişlerdir. Blau tarafından mesleki maliyetler boyutu eklenerek mesleğe bağlılık dört boyutta değerlendirmeye alınmıştır (Blau, 2003). Yıldız (2020) araştırmasında öğretmenlik mesleğine bağlılığın mesleki süreçteki sosyalleşme ve deneyimler sürecinde kalan dört etken altında şekillendiğini, bu etkenlerin de mesleki çaba, mesleki özdeşim, mesleki adanmışlık ve mesleki değer olduğunu belirtmiştir. Öğretmenin mesleki özdeşimi mesleğini benimsemesi ve öğretmenliğin kendisine en uygun meslek olmasıyla açıklanabilirken, mesleki değer öğretmenlik mesleğine gereken önemi vermesi, onu diğer mesleklerden daha kutsal görmesiyle açıklanabilir. Öğretmenin mesleki çabası; yeniliklere, değişimlere ve gelişmelere açık olması ile gelişmeleri takip etmesi, kendini geliştirmeye çalışması ve yeni fikirler üretmesiyle ifade edilebilir. Mesleğe adanmışlık ise öğretmenin kendini mesleğine adanması, hem öğrencileri için hem çalıştığı okul için fedakârlık göstermesi, okul dışı vakitlerde bile işiyle ilgili çalışmalarda bulunması, kurs ve seminerlere katılması şeklinde açıklanabilir. Çalışanın mesleğine olan bağlılığı; çalışanın mesleğiyle özdeşleşmesi, kendini mesleğine adanması, mesleğini benimsemesi ve mesleğinin değer ve hedeflerine inanmasıyla ilgilidir (Sorensen ve Sorensen, 1974). Nitekim öğretmenlerin mesleğe adanmışlıkları öğrenci başarısı ve gelişimi için sarf ettikleri gayreti belirleyen unsurlardandır (Turhan, Demirli ve Nazik, 2012).

Mesleğine ve çalıştığı örgüte bağlı olmayan öğretmenler, öğretmenlik mesleğinde tükenmişlik yaşarlar, mesleklerini sürdürmeyi düşünmezler, mesleklerinden ayrılmayı veya mesleklerini değiştirmeyi düşünürler (Goulet ve Singh, 2002). Mesleğine bağlanan öğretmenler işlerine daha çok önem vermektelerdir. Bu nedenle işteki performansları da artmaktadır. Mesleğine bağlanan öğretmenler işine daha çok duygusal olarak bağlanmakta ve bulunduğu kurumda da daha az sıkıntı yaşamaktadır. Öğretmenler yaptıklarının görülmesini ve takdir edilmesini istemektedir, bu da mesleki bağlılığa etki etmektedir (Örgen, 2020). Öğretmenlerin mesleki bağlılıkları onların mesleklerine olan tutumları ve mesleklerini severek yapmalarıyla ilgilidir. Mesleklerinin önemini ve toplumsal anlamdaki gerekliliğini fark eden öğretmenler, kendilerini gelişen dünyaya karşı sürekli olarak yenileyecek ve geliştirecektir (Temizkan, 2008). Öğretmenlerin mesleklerine bağlılık düzeylerinin düşük olması onların tükenmişlik yaşamalarına sebep olacaktır. Bu durum öğretmenlerin öğrencileriyle iletişimini olumsuz etkileyecek ve öğretmenlerin kendilerini yorgun ve stresli hissetmelerine neden olacaktır. Tükenmişlik yaşayan öğretmen, öğrencilerinin akademik başarısı için daha az çaba harcayacak, dolayısıyla da öğrencisinin başarısızlığına neden olacaktır (Firestone ve Pennell, 1993).

Alanyazında, çalışanların mesleğe bağlılık düzeylerinin sorgulandığı araştırmaların yanında çalışanların mesleğe bağlılığına etki eden faktörlerin belirlendiği araştırmalar da mevcuttur. Bu çalışmalar

incelendiğinde çoğunlukla sağlık çalışanlarının, öğretmenlerin ve turizm alanında çalışanların mesleki bağlılıklarının sorgulandığı (Tak, Çiftçioğlu, Develi, Özçakır, 2009; Günlük, 2010; Uştu, 2014; Konateke, 2020; Örgen, 2020) görülmektedir. Mesleğe bağlılığı etkileyen faktörlerin neler olduğunu tespit edip gerekli önemleri almak ileride meslek gruplarına fayda sağlayacaktır. Aydın (2010) öğretmenlerin mesleğe bağlılıklarını etkileyen faktörleri inceleyerek, öğretmenlerin mesleklerine bağlılıklarının hangi koşullar sağlandığında artacağını belirtmiştir. Araştırmasında, çalışanın işe katılımı, işine olan tatmini, örgütsel yurttaşlık davranışı ve örgütsel bağlılık kavramları mesleki bağlılığı etkileyen faktörler olarak sıralanmıştır. Konateke (2020) ise araştırmasında mesleki bağlılığı etkileyen faktörleri bireysel ve örgütsel etkenler olmak üzere iki başlıkta incelemiştir. Bireysel etkenler; bireyin kişilik yapısı, yaşı, cinsiyeti, aldığı eğitimi, medeni hali ve meslekteki hizmet süresidir. Mesleğe bağlılığı etkileyen örgütsel etkenler ise iş ve işin niteliği, yönetimin tarzı, denetim, alınan ücret, kariyer imkânları, çalışma şartları ve çalışma ortamıdır.

Ülkelerin hedeflerini gerçekleştirmesinde nitelikli, mesleğini seven, mesleğine bağlı öğretmenlerin o ülkede tasarlanmış olan öğretim programlarına bağlı kalmaları, programları uygulamaya geçirmeleri de önemli bir etkidir. Zira öğretmen ne kadar iyi yetişmiş olsa da mevcut programı uygulama konusunda yetersiz kalıyorsa amaçlara ulaşmak pek de mümkün gözükmemektedir (Demirel, 2004). Sosyal bir sistem olarak ele alındığında eğitimin üç temel ögesi "öğretmen, öğrenci, eğitim programları" dikkat çekmektedir. Bu öğelerin en temel ve en önemli olanı öğretmenlerdir. Öğrencilerin eğitimleri sırasında öğretmen ve öğretmenlerin hazırladığı çevre ile etkileşimde bulunmaları gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenin iyi yetişmesinin ve hazırlayacağı eğitim ortamının da önemli olmasından dolayı sistemde en önemli öğenin öğretmen olduğu söylenebilir (Saracoğlu, 1991). Eğitimin kaliteli ve etkili olması sadece programın ve içeriğin iyi hazırlanmasıyla mümkün olmamaktadır. Mükemmel bir şekilde tasarlanan programın etkililiği ancak onu uygulayan öğretmenin niteliği ve yeterliliğiyle mümkündür (Karaçalı, 2004; Demirel ve Kaya, 2006). Öğretmenler, öğrenme etkinlikleri içerisinde planlayıcı, öğretici ve gözlemci olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenin öğretim süreci içerisindeki rolü göz ardı edilmemelidir ve yok sayılmamalıdır (Alçı, 2018). Bu nedenle öğretmenlerin mesleki bağlılıklarının yanında öğretim programlarına bağlılıkları da sorgulanmalıdır. Bu sayede programların uygulanabilirliğinin, eksikliklerinin ve etkilerinin daha belirgin bir şekilde görülebileceği düşünülmektedir.

Eğitim programlarının nitelikli bir eğitim sistemi kurmada, insan gücü yetiştirmede ve toplumu var eden değerlerin korunup geliştirilmesinde etkisi bulunmaktadır (Özdemir, 2009). Tok (2001) toplumların gelişebilmelerinin ilk şartının iyi yetişmiş insan gücü olduğunu belirtirken bunun da ancak birbirinin devamı ve tamamlayıcısı biçiminde hazırlanmış eğitim programlarıyla sağlanabileceğine vurgu yapmıştır. Özçelik (1998) öğretim programını, bir dersle ilgili öğretme ve öğrenme sürecinde nelerin, niçin ve nasıl yer alacağını gösteren bir kılavuz olarak tanımlarken, Demirel (2005) ise okul içinde ve dışında kişilere kazandırılması amaçlanan bir dersin öğretimiyle alakalı bütün etkinlikleri içeren yaşantı düzeneği olarak ifade etmiştir. Varış (1998) eğitim programlarının, öğrenen bireylerin davranış standartlarından bütün öğretim etkinliklerine değin çalışmalara rehberlik ettiğine ve aracı rol oynadığına değinmektedir. Bümen, Çakar ve Yıldız (2014) öğretim programına bağlılık kavramını tasarlanan programların öğretmenlerce ve paydaşlarca gerçeğine bağlı kalınarak uygulanması biçiminde açıklamışlardır. Öğretmenlerin öğretim programlarına bağlılık düzeylerinin incelenmesinin uygulamadaki öğretim programlarının başarısı hakkında açıklayıcı bilgi vereceği de düşünülebilir (Dusenbury, Brannigan, Falco ve Hansen, 2003). Ayrıca öğretmenlerin programa bağlılıklarının incelenmesi, programdaki yeniliklerin başarı durumlarının sonuçlarının, nedenlerinin açıklanmasına fırsat verirken, programda neyin değiştiğinin ve bu değişikliklerin sonuçlarının saptanabileceği gerçeğini de ortaya koyabilir (Bümen vd., 2014). Öğretim programlarına bağlılık araştırmaları değerlendirme sürecinin güvenilirliğini arttırmakla beraber öğrenci başarısının da düzenli bir biçimde ölçülmesine fırsat sağlar (Karadağ Çaydaşı, 2020). Elbetteki uygulanan eğitim programları toplumun beklentilerini, ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı, kişilerin özelliklerine,

ilgilerine, ihtiyaçlarına, kendi alanındaki değişim ve gelişmeler ile teknolojik, bilimsel gelişmelere uygun olup olmadığı açısından da değerlendirilmelidir (Özdemir, 2009).

Alanyazın incelendiğinde Türkiye’de öğretim programlarına bağlılıkla ilgili araştırmaların oldukça sınırlı sayıda olduğu görülür. Bümen vd.nin (2014) aktardığına göre, Türkiye’de adı doğrudan “öğretim programına bağlılık”ı içermese de bu konunun irdelendiği araştırmalar mevcuttur. Öğretim programlarının uygulanma aşamasındaki etkinliğinin değerlendirilmesi (Butakin ve Özgen, 2007; Zengin, 2010), öğretim programlarının uygulanmasıyla ilgili öğretmen görüşleri ve uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlar (Adıgüzel, 2009; Bümen, 2005; Çiftçi ve Tatar, 2015), öğretim programlarının uygulanması (Büyükbaş, 1995; Güneş ve Baki, 2011; Yaşar ve Sözbilir, 2012), öğretim programlarının uygulanmasının değerlendirilmesi (Caner ve Tertemiz, 2010) gibi kavramlarla öğretim programına bağlılık konusu incelenmiştir. Örneğin Aslan ve Erden (2020) araştırmalarında ortaokul öğretmenlerinin öğretim programına bağlılıklarını incelemiştir. Kabaş (2020) sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretim programlarına olan bağlılıklarını araştırmış, Karadağ Çaydaşı (2019) araştırmasında sınıf öğretmenlerinin değer öğretimine yönelik görüşlerini ve öğretmenlerin öğretim programlarına bağlılıklarını araştırmıştır. Burakgazi Gelmez (2019) araştırmasında programa bağlılık kavramının tarihsel süreci, programa bağlılığın önemi, temel öğeleri ve ölçütlerini aktarmıştır. Burul (2018) ise öğretmenlerin eğitim programı tasarımı yaklaşımı tercihlerinin öğretim programına bağlılıklarıyla olan ilişkisini araştırmıştır. Yapılan araştırmaların bazılarında öğretmenlerin öğretim bağlılıklarının yüksek düzeyde olduğu (Aslan ve Erden, 2020; Kabaş, 2020; Karadağ Çaydaşı, 2019 ve Burul, 2018), bazılarında ise düşük düzeyde olduğu (Özpolat ve Bay 2015; Aykaç ve Ulubey 2012; Karacaoğlu ve Acar, 2010) tespit edilmiştir. Örneğin Aykaç ve Ulubey (2012) öğretmen adaylarıyla yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının eğitim öğretim etkinliklerini uygularken sorunlar yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Öğretmen adaylarının öğrencilerin derse etkin bir şekilde katılmalarına fırsat vermedikleri, etkinlikleri programda yer alan kazanımlara göre kendilerinin planlamadığı, ayrıca etkinliklerle ilgili gerekli düzenlemeler yapmadıkları ve ilgi çekici etkinlikler planlamadıkları tespit edilmiştir. Alanyazında yapılan araştırmalarda programların uygulanması aşamasında sürenin yeterli olmayışı, araç gereç temini ve araç gerecin kullanımı, strateji, yöntem, teknik kullanımı, değerlendirme süreçleri ve etkinlik konusunda yaşanan sorunlar belirtilmiştir. Öğretmenlerin mevcut programları uygulama aşamasında karşılaştıkları sorunların programların etkililiği açısından önemli olmakla beraber öğretmenin programa olan bağlılığını da etkilediği düşünülmektedir (Karacaoğlu ve Acar 2010).

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesinde iki kilit olduğu düşünülürse birinci kilidi açacak anahtarın öğretmenlerin elinde olduğu, diğer kilidin anahtarının da öğretim programlarında olduğu söylenilebilir. Eğer bu kilidi açacak olan öğretmense onun öncelikle hizmet öncesinde iyi bir eğitim alması ve mesleğini icra ederken de mesleğini benimsemesi ve mesleğinde çaba göstermesi gerekir. Diğer kilit ise öğretmenler aracılığıyla uygulanan öğretim programlarıdır. Nitekim arzulanan gelecek nesiller ancak tasarlanmış programların etkili bir şekilde uygulanmasıyla hayata geçebilir. Bunu yapacak olan da yine öğretmendir. Bu nedenle alanyazın taramasına göre öğretmenlik mesleğine bağlılık ve öğretim programlarına bağlılık kavramlarının birbiriyle ilişkili olduğu düşünülmüş ve bu durum da araştırmanın odak noktasını oluşturmuştur. Türkiye’de ve Türkiye dışında söz konusu iki değişken arasındaki ilişkiye odaklanan bir araştırmaya araştırmacılar tarafından rastlanılmaması da bu araştırmanın yapılmasına gerekçe olarak gösterilebilir. Başka bir deyişle, bu çalışmada ele alınan iki önemli değişkenin birlikte inceleniyor olmasının, çalışmanın önemini daha da artıracığı, sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğretmen eğitim programlarının ve sonrasında hizmet içi eğitim programlarının geliştirilmesinde yapılacak çalışmalara katkıda bulunacağı tahmin edilmektedir.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algıları ile öğretim programına bağlılık algıları arasındaki ilişkinin saptanmasıdır.

Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1.Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık ve öğretim programına bağlılık algıları ne düzeydedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algıları ile öğretim programına bağlılık algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Yapılan araştırma sürecinden kurgulanan araştırma soruları doğrultusunda süreç iki farklı araştırma modeline göre planlanmıştır. Bu araştırma modelleri nedensel karşılaştırma ve ilişkisel araştırma modelleridir. Her iki araştırma modeli de nicel araştırma modelidir.

2.2. Araştırmanın evreni ve örneklemi

Araştırmanın çalışma evreni 2020-2021 eğitim-öğretim yılı birinci döneminde Bolu ili merkez ilçesinde bulunan resmi ilkokullarda görev yapan toplam 420 sınıf öğretmenidir. Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen çevrim içi veri toplama uygulaması okulların sosyal medya grupları vasıtasıyla tüm öğretmenlere ulaştırılmıştır. Çevrimiçi veri toplama uygulamasına gönüllü olarak 324 sınıf öğretmeni katılmıştır. Veri analizi sürecinde ölçek puanları üzerinden yapılan uç değer incelemelerinde z puanı $\pm 3,29$ aralığı dışında kalan (Field, 2013) 6 ölçeğe ait puanlar veri seti dışına çıkarılmıştır. Analizler 318 bireylik veri seti üzerinde gerçekleştirilmiştir. Böylece araştırmanın çalışma evrenini 318 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Öğretmenlerin demografik bilgileri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1.
Demografik değişken alt gruplarına göre frekans yüzde değerleri

Demografik değişken	Alt grup	f	(%)
Cinsiyet	Kadın	221	69,5
	Erkek	97	30,5
	Toplam	318	100,0
Yaş	20-25 yaş	17	5,3
	26-30 yaş	35	11,0
	31-35 yaş	42	13,2
	36-40 yaş	59	18,6
	41-45 yaş	56	17,6
	46-50 yaş	60	18,9
	51 ve üzeri yaş	49	15,4
	Toplam	318	100,0
Mesleki kıdem	1-5 yıl	43	13,5
	6-10 yıl	31	9,7
	11-15 yıl	56	17,6
	16-20 yıl	58	18,3
	21-25 yıl	52	16,4
	26 ve üzeri yıl	78	24,5
	Toplam	318	100,0

Tablo 1’de öğretmenlere ait demografik bilgiler yer almaktadır. Araştırmada öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde katılımcıların %69,5’i “kadın” ve %30,5’i “erkek” öğretmendir. Öğretmenlerin %18,9’u “46-50 yaş” grubundadır. Yine öğretmenlerin %18,6’sı “36-40 yaş” grubunda yer almıştır. Tablo incelendiğinde öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine göre yığılma %24,5 ile “26 ve üzeri yıl”

seçeneğinde olmuştur. Bu seçeneği %18,3 ile “16-20 yıl” seçeneği izlemiştir. Öğretmenlerde mesleki kıdem değişkenine göre en az yığılma ise %9,7 ile “6-10 yıl” seçeneğinde olmuştur.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırma verileri, Yıldız (2020) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği” ve Yaşaroğlu ve Manav (2015) tarafından geliştirilen “Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği” ile toplanmıştır. Ölçeklerin belirlenmesi aşamasında önce alan yazın taraması yapılarak araştırma konusu ile ilgili ölçekler incelenmiştir. Ölçekler içerisinde en sık kullanılan ölçekler seçilerek araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçekler belirlendikten sonra ölçeklerin kullanımı için izin alınmıştır (Ek 4, EK- 5). Ölçekler, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı birinci döneminde, Bolu ili merkez ilçesindeki resmi ilkokullarda görev yapan öğretmenlere, Covid-19 süreci nedeniyle kendilerine ulaşmanın zorluğu nedeniyle çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Toplam 324 öğretmen ölçekleri elektronik ortamda doldurmuştur.

2.3.1. Veri toplama araçları

Araştırma kapsamında veri toplamak için 3 farklı bölümden oluşan bir ölçme aracı seti kullanılmıştır. Kullanılan bu ölçme aracı seti, küresel salgın nedeniyle yüz yüze uygulamalar sağlıklı bir biçimde yürütülemediğinden bireylere çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Bireylerin okuma ve cevaplama süresine bağlı olarak toplam yanıtlama süresi 12-20 dakika arasında değişmektedir. Ölçme aracı setinin ilk bölümü anket niteliğinde olup, bireylerin demografik bilgilerinin istendiği 3 maddeden oluşmaktadır. Bu kısım cinsiyet, yaş ve mesleki kıdem değişkenlerine ilişkin bilgi istenen seçenekli maddelerden oluşmaktadır. İkinci bölümde “Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği”, üçüncü bölümde ise “Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği” maddeleri yer almıştır. Aşağıda ölçekler ile ilgili bilgiler başlıklar altında verilmiştir.

Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği

Ölçme aracı setinin ikinci bölümünde “Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği” maddeleri yer almaktadır. Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği, Yıldız (2020) tarafından geliştirilmiştir. 33 maddeden oluşan bu ölçekte toplam 4 alt boyut bulunmaktadır. Bu 4 alt boyut sırasıyla 12 maddelik mesleki özdeşim, 6 maddelik mesleki değer, 8 maddelik mesleki çaba ve 7 maddelik mesleki adanmışlık alt boyutlarıdır. Ölçek, 5’li Likert puanlama sistemine sahip olup, puanlama kategorileri “1: kesinlikle katılmıyorum” kategorisinden “5: kesinlikle katılıyorum” kategorisine doğru sıralanmaktadır. Buna ek olarak ölçek formundaki 4 madde olumsuz yapıdadır. Bu maddeler analiz sürecinde yeniden kodlama işlemine tabi tutulmuştur. Yıldız (2020) tarafından yapılan geliştirme çalışmasında ölçek alt boyutları için hesaplanan güvenilirlik katsayıları (Cronbach Alpha) 0,86 ile 0,94 aralığında değişiklik göstermektedir. Ölçek bütünü için hesaplanan güvenilirlik katsayısı ise 0,96 olarak rapor edilmiştir. Geliştirme çalışmasında yapılan doğrulayıcı faktör analizinde ise kestirim hatasının ortalama karekökü (RMSEA) uyum indeksi 0,075; karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI) 0,89; Tucker Lewis (TLI) uyum indeksi 0,88 olarak hesaplanmıştır. Uyum indekslerine dayanarak yapının doğrulandığı belirtilmiştir.

Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği

Ölçme aracı setinin üçüncü kısmında yer alan “Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği” Yaşaroğlu ve Manav (2015) tarafından geliştirilmiştir. Tek boyutlu bir yapıya sahip ölçekte toplam 20 madde bulunmaktadır. Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği de 5’li likert yapısındadır. Puanlama kategorileri 1 = Kesinlikle Katılmıyorum ve 5 = Kesinlikle Katılıyorum aralığındadır. Ölçekte toplam 4 madde olumsuz yapıdadır. Bu maddeler için de analiz işlemi öncesinde, Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği’ndeki olumsuz maddeler gibi yeniden kodlama yapılmıştır. Yaşaroğlu ve Manav (2015) ölçek için Cronbach Alpha katsayısını 0,896 olarak belirlemiştir. Buna ek olarak geçerlik çalışması için açımlayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Madde faktör yüklerinin 0,355–0,757 arasında olduğu rapor edilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda ölçme aracının geçerli ve güvenilir olduğu ifade edilmiştir.

Çalışma kapsamında ölçekler için gerçekleştirilen geçerlik güvenirlik analizi sonuçları

Yapılan bu çalışma kapsamında uygulamada kullanılan ikinci ve üçüncü bölümdeki her iki ölçme aracı için güvenirlik ve geçerlik analizleri yapılmıştır. Uygulama örneklemini ve uygulama yönteminin geliştirme çalışmalarından farklı olması nedeniyle bu analizlerin yapılması gerekli görülmüştür. Ölçeklerin güvenirlik analizleri için Cronbach Alpha katsayıları hesaplanırken, geçerlik kanıtları elde etmek adına doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir.

Cronbach Alpha katsayısı için 0,70 ve üzerinde değer elde edilmesi güvenirlik düzeyinin yeterli olduğuna (Nunnally, 1978) işaret etmektedir. Bu nedenle çalışma kapsamında güvenirlik yorumlamaları için kriter olarak 0,70 değeri alınmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sürecinde dereceleme yapıları puanlama sistemine sahip araçlar için uygun olan ağırlıklandırılmış en küçük kareler (Weighted Least Square) kestirim yöntemi tercih edilmiştir. Ek olarak bu kestirim yönteminin çözümleme için ihtiyaç duyduğu matrisler olan korelasyon matrisi ve asimptotik kovaryans matrislerinden yararlanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sürecinde ise iyilik uyum indekslerinden kestirim hatasının ortalama karekökü (RMSEA), uyum iyiliği indeksi (GFI), karşılaştırmalı uyum indekslerinden normlaştırılmış ve normlaştırılmamış uyum indeksleri (NFI-NNFI) ve karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI) rapor edilmiştir. Bu indeksler için ele alınan kriter değerler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Uyum indeksi kriter değerleri (Tabachnick ve Fidell, 2007)

Uyum indeksi	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0,05$	$0,05 < RMSEA \leq 0,08$
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1,00$	$0,90 \leq GFI < 0,95$
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1,00$	$0,90 \leq NFI < 0,95$
NNFI	$0,97 \leq NFI \leq 1,00$	$0,95 \leq NFI < 0,97$
CFI	$0,97 \leq NFI \leq 1,00$	$0,95 \leq NFI < 0,97$

Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği için yapılan güvenirlik analizinde alt boyutlar için elde edilen Cronbach Alpha katsayıları 0,698 ile 0,940 arasında değişiklik göstermektedir. Ölçeğin bütünü için elde edilen güvenirlik katsayısı ise 0,941 şeklindedir. Elde edilen güvenirlik katsayılarına göre mesleki değer alt boyutunun güvenirlik düzeyi ($\alpha = 0,698$) kabul edilebilir sınıra yakın, ancak onun altındadır. Bu boyutta altı madde yer alması nedeniyle güvenirlik düzeyinin diğer boyutlara ve kriter değere göre düşük olduğu ileri sürülebilir. Buna ek olarak elde edilen değerlerin kriter değere yakın olması nedeniyle mesleki değer alt boyutu güvenilir olarak nitelendirilmiştir. Diğer tüm boyutlarda ise güvenirlik kabul edilebilir düzey sınırının üzerindedir.

Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği için yapılan doğrulayıcı faktör analizinde tüm maddelerin t değerlerinin 0,01 düzeyinde anlamlı ($t > 2,56$) olduğu belirlenmiştir. Madde t değerleri 43,180 ile 146,877 arasında değişkenlik göstermektedir. Ölçme aracına ait uyum indeksi değerleri ise Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği uyum indeksi değerleri

Uyum indeksi	Hesaplanan değer	Yorum
RMSEA	0,035	İyi Uyum
GFI	0,98	İyi Uyum
NFI	0,96	İyi Uyum
NNFI	0,99	İyi Uyum
CFI	0,99	İyi Uyum

Tablo 3’de verilen değerler göz önüne alındığında yapılan çalışma kapsamında Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği’nin dört boyutlu yapısı doğrulanmaktadır. Güvenirlik ve geçerlik analizleri doğrultusunda ölçeğin, çalışmaya katılan katılımcı grubunun bağlılık algılarını ortaya çıkarmak için geçerli ve güvenilir olduğu yorumu yapılabilir.

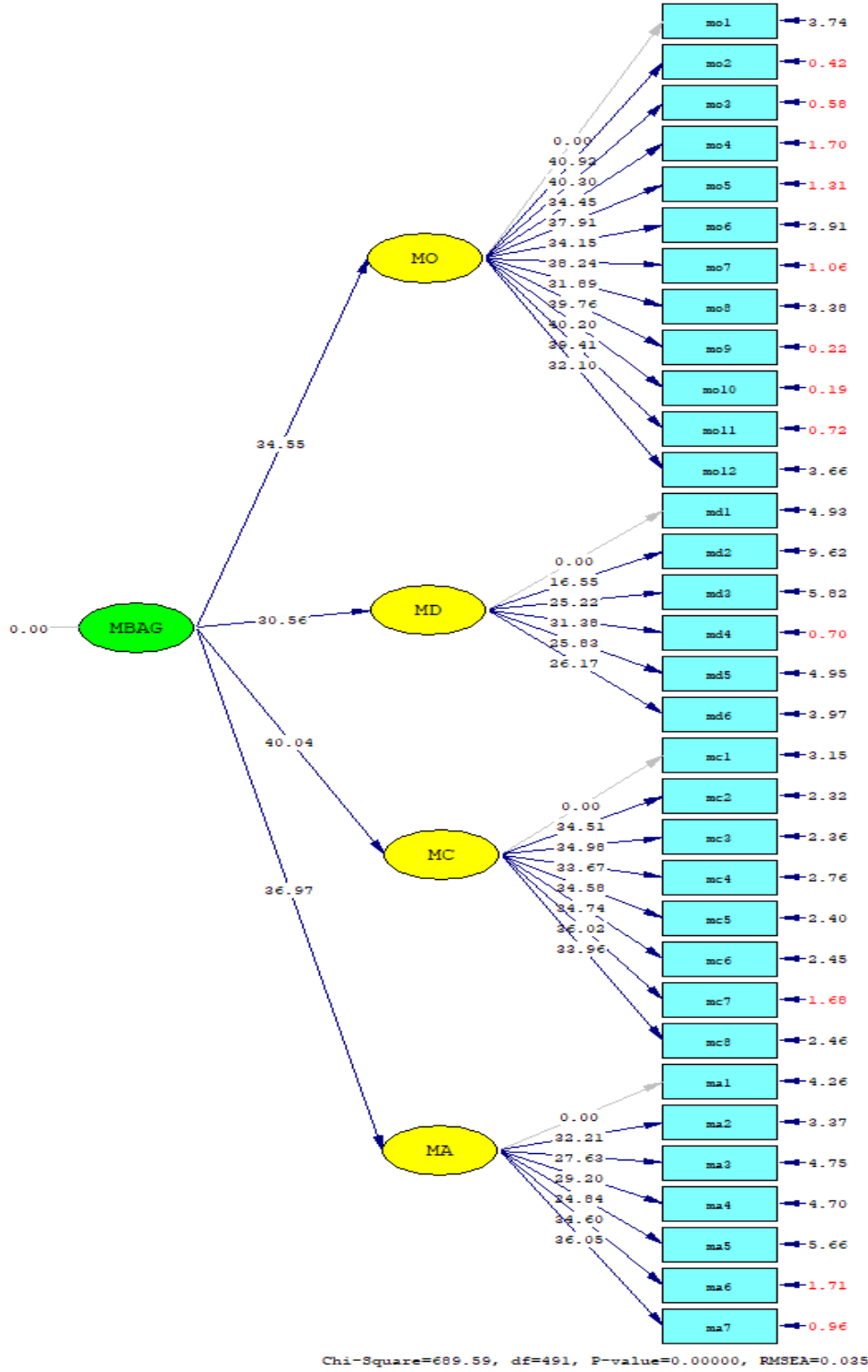
Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği için hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı ise 0,927’dir. Ölçeğin tek boyutlu yapısının güvenilir olduğu belirlenmiştir. Ölçek için yapılan doğrulayıcı faktör analizinde ise 81,677 – 146,170 arasında değişen madde t değerlerinin tümünün 0,01 düzeyinde anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçek için elde edilen uyum indeksi değerleri ise Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.

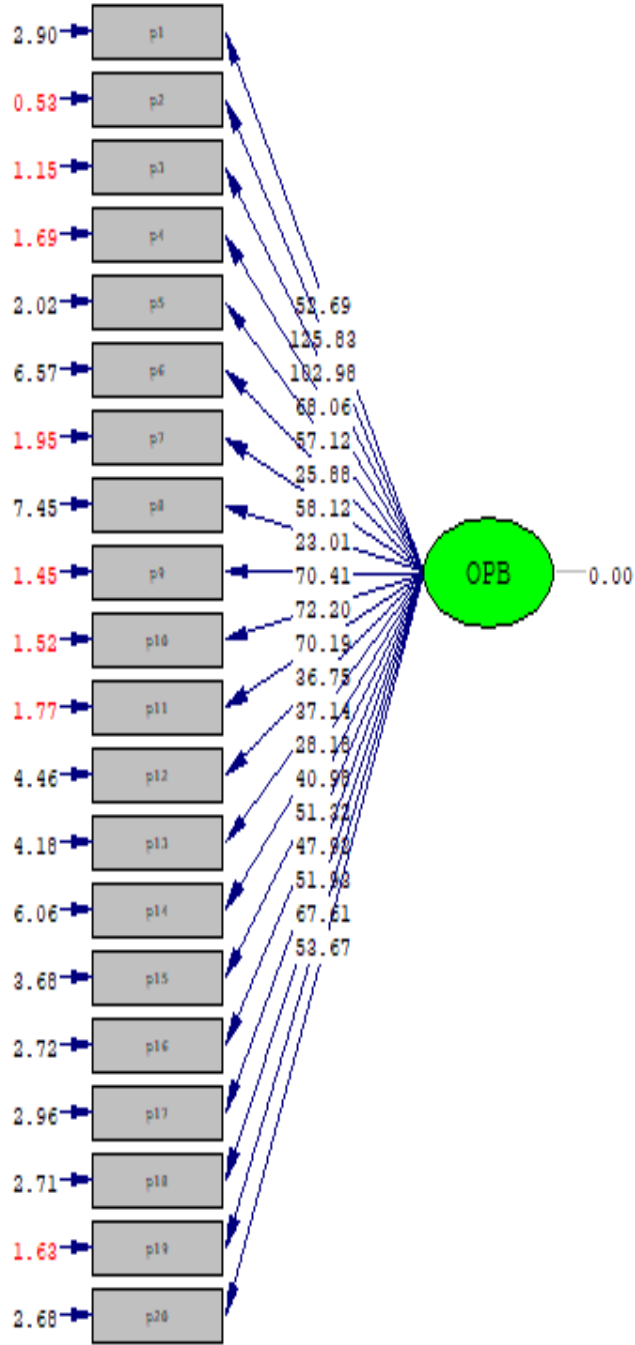
Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği uyum indeksi değerleri

Uyum indeksi	Hesaplanan değer	Yorum
RMSEA	0,061	Kabul Edilebilir Uyum
GFI	0,98	İyi Uyum
NFI	0,96	İyi Uyum
NNFI	0,98	İyi Uyum
CFI	0,98	İyi Uyum

Elde edilen uyum indeksi değerlerine göre Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği’nin tek boyutlu yapısının doğrulandığı görülmektedir. Ölçek için elde edilen uyum indeksi değerlerinin RMSEA için kabul edilebilir, diğer uyum indeksleri için ise iyi uyumu gösterdiği belirlenmiştir. Sonuçlara göre Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği de çalışma grubu için geçerli ve güvenilir ölçümler elde edilebilecek nitelikte bir ölçme aracıdır. Her iki ölçeğe ilişkin madde-boyut ilişkilerini gösteren yol diyagramları Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Ölçme araçları yol diyagramı-1

Chi-Square=374.06, df=170, P-value=0.00000, RMSEA=0.061

Şekil 2. Ölçme araçları yol diyagramı-2

Ölçeklerin Normallik Analizi

Normallik analizi sürecinde ilk olarak her bir demografik değişken alt grubu için elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Ardından tüm grup için ölçek puanları normallik analizi bulguları sunulmuştur. Demografik değişkenler için yapılan incelemelere ait sonuçlar Tablo 5’de birlikte verilmiştir.

Tablo 5.
Demografik değişken alt gruplarına ilişkin normallik testi

PUAN	CİNSİYET	Normallik Testi Sonuçları		
		İstatistik	sd	p
Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği puanları	Kadın	0,118	221	0,000
	Erkek	0,117	97	0,002
Mesleki Özdeşim alt boyutu	Kadın	0,103	221	0,000
	Erkek	0,077	97	0,191*
Mesleki Değer alt boyutu	Kadın	0,216	221	0,000
	Erkek	0,160	97	0,000
Mesleki Çaba alt boyutu	Kadın	0,083	221	0,001
	Erkek	0,091	97	0,046
Mesleki Adanmışlık alt boyutu	Kadın	0,132	221	0,000
	Erkek	0,113	97	0,004
Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği puanları	Kadın	0,052	221	0,200*
	Erkek	0,063	97	0,200*

* $p > 0,05$ (Puanlar normal dağılım göstermektedir.) **Normallik analizinde Shapiro Wilks testi kullanılmıştır.

Tablo 5’de verilen normallik analizi bulguları incelendiğinde yalnızca Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği toplam puanlarının cinsiyet değişkeni alt gruplarının her ikisinde de normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Bunun dışında her iki ölçeğin toplam ve Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği alt boyut puanlarının, demografik değişkenlerin alt gruplarından en az birinde normal dağılımdan anlamlı şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda kadın ve erkek gruplarına ait Öğretmenlik Mesleği Bağlılık Ölçeği puanları karşılaştırılırken parametrik testlerin, diğer tüm karşılaştırma analizleri için parametrik olmayan testlerin kullanılması kararlaştırılmıştır. Buna göre cinsiyet değişkeni alt grupları arasında Öğretmenlik Mesleği Bağlılık Ölçeği toplam puanları ilişkisiz örneklem T testi, diğer puanlar ise Mann-Whitney U testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Yaş ve kıdem değişkeni alt grupları arasındaki karşılaştırmalar ise Kruskal-Wallis H testi kullanılarak yapılmıştır. Ölçek puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan analiz öncesinde ise tüm puanların normalliği katılımcı grubunun tümü için kontrol edilmiştir. Yapılan kontrollere ait sonuçlar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6.
Ölçek puanlarına ilişkin normallik testi sonuçları

	Normallik Testi Bulguları		
	İstatistik	sd	p
Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği puanları	0,116	318	0,000
Mesleki Özdeşim alt boyutu	0,091	318	0,000
Mesleki Değer alt boyutu	0,187	318	0,000
Mesleki Çaba alt boyutu	0,064	318	0,003
Mesleki Adanmışlık alt boyutu	0,114	318	0,000

Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği puanları	0,042	318	0,200*
--	-------	-----	--------

* $p > 0,05$ (Puanlar normal dağılım göstermektedir.)

Tablo 6'da sunulan normallik analizi sonuçları ışığında sadece Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği puanlarının normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcı grubuna ait diğer puanların tümü ise normal dağılımdan anlamlı şekilde farklılık göstermektedir. Bu bulgular doğrultusunda puanlar arası ilişkilerin belirlenmesi için parametrik olmayan korelasyon katsayısı olan Sperman rho korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin analizi

Araştırma kapsamında toplanan verilerin analizi sürecinde ilk olarak, kullanılacak olan istatistiksel teste karar verilmesi için varsayım incelemeleri gerçekleştirilmiştir. Varsayım inceleme sürecinde, demografik değişkenlerin alt grup sayısına uygun şekilde normallik testleri gerçekleştirilmiştir. Normallik testi için Kolmogorov-Smirnov ve Shaphiro-Wilks testlerinden yararlanılmıştır. Normallik test sonuçları doğrultusunda parametrik ve parametrik olmayan tekniklerden uygun olanı tercih edilmiştir. Ölçek puanları arasındaki ilişki analizleri öncesinde ise Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği alt boyut ve toplam puanları ile Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği toplam puanları için normallik analizleri Kolmogorov Smirnov testi yardımıyla gerçekleştirilmiştir.

Varsayım incelemeleri sonrasında kurgulanan araştırma soruları doğrultusunda ölçek puanlarına ait betimsel istatistikler hesaplanmıştır. Katılımcı grubunun öğretmenlik mesleğine ve öğretim programına bağlılık algılarının düzeyini tespit etmek için her bir ölçek puanı, ölçek puanlama sistemi olan 5'li likert yapısına dönüştürülmüştür. Bu işlem için her bir alt boyut ve ölçek için katılımcı puanları alt boyutlardaki ve ölçeklerdeki madde sayısına bölünmüştür. Ardından aritmetik ortalama medyan ve mod hesaplamaları yapılmıştır. Bunun yanı sıra her bir ölçek puanı için standart sapma da belirlenmiştir.

Betimsel istatistikler hesaplandıktan sonra varsayım inceleme sonuçlarına göre belirlenen istatistiksel tekniklerle demografik değişkenlere göre ölçek puanlarının karşılaştırılması amaçlanan araştırma sorularının cevaplanması için hipotez testleri gerçekleştirilmiştir. İki alt gruba ayrılan cinsiyet değişkeni için yapılan karşılaştırmalarda parametrik testlerden İlişkisiz Örneklem t testi ve parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Yaş ve kıdem değişkeni alt grupları arasında yapılan karşılaştırma analizleri için Kruskal Wallis H testi tercih edilmiştir. Bu iki değişken için anlamlı fark elde edilen puan türleri için alt gruplar arasındaki ikili kıyaslamalar Mann Whitney U testi yardımıyla yapılmıştır.

Ölçek puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesi için ise Sperman Rho korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Hesaplanan korelasyon katsayısının yorumlanmasında kullanılan aralıklar şu şekildedir (Dancey ve Reidy, 2007):

0,00	İlişki yok
0,10 – 0,39	Zayıf düzeyde ilişki
0,40 – 0,69	Orta düzey ilişki
0,70 – 0,99	Yüksek düzey ilişki
1,00	Mükemmel düzeyde ilişki

Yapılan tüm analizlerde SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Analizlerin tümünde anlamlılık kriteri olarak ise 0,05 değeri alınmıştır.

Araştırmadaki alt problemlerin analizine yönelik olarak elde edilen bulgular yorumlanırken her iki ölçekte de "1,00-1,80 hiç", "1,81-2,61 düşük", "2,62-3,42 orta", "3,43-4,23 yüksek" ve "4,24-5,00 çok yüksek" değerleri kullanılmıştır.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 26.06.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2020/148

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ve öğretim programına bağlılık algılarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ve öğretim programına bağlılık algılarına ilişkin bulgular alt problemlere ayrılarak başlıklar altında verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine bağlılık ve öğretim programına bağlılık algıları

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine bağlılık ve öğretim programına bağlılık algılarına ilişkin bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

	N	\bar{x}	ss
Mesleki Özdeşim	318	3,88	,770
Mesleki Değer	318	4,58	,462
Mesleki Çaba	318	4,02	,614
Mesleki Adanmışlık	318	4,16	,494
Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği	318	4,10	,497
Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği	318	4,37	,391

Tablo 7’de öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine bağlılık ve öğretim programına bağlılık algılarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri yer almaktadır. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği’nin tüm boyutlarına ilişkin algıları ($\bar{x}=4,10$ $ss=,497$) “yüksek” düzeydedir. Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından “Mesleki Özdeşim” ($\bar{x}=3,88$; $ss=,770$), “Mesleki Çaba” ($\bar{x}=4,02$; $ss=,614$) ve “Mesleki Adanmışlık”ta ($\bar{x}=4,16$; $ss=,494$) da algıları “Yüksek” düzeydedir. “Mesleki Değer” ($\bar{x}=4,58$; $ss=,462$) alt boyutunda ise öğretmen algıları “Çok Yüksek” düzeydedir. Ayrıca öğretmenlerin öğretim programına bağlılık algıları ($\bar{x}=4,37$ $ss=,391$) “Çok Yüksek” düzeydedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algıları ile öğretim programına bağlılık algıları arasında ilişki

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algıları ile öğretim programına bağlılık algıları arasındaki ilişki Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algıları ile öğretim programına bağlılık algıları arasında ($r= 0,555$; $p<0.01$) pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından “Mesleki Özdeşim” ($r= 0,366$; $p<0.01$), “Mesleki Değer” ($r= 0,482$; $p<0.01$), “Mesleki Çaba” ($r= 0,577$; $p<0.01$) ve “Mesleki Adanmışlık”a ($r= 0,592$; $p<0.01$) ilişkin algıları ile öğretim programına bağlılık algıları arasında da pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. Elde edilen korelasyon katsayısı doğrultusunda toplam puanlardan biri yükselirken diğer ölçek puanı da yükseliş göstermektedir.

Tablo 8.

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algıları ile öğretim programına bağlılık algıları arasındaki ilişki

Puan	1	2	3	4	5	6
Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği (1)	1					
Mesleki Özdeşim alt boyutu (2)	0,366*	1				
Mesleki Değer alt boyutu (3)	0,482*	0,497*	1			
Mesleki Çaba alt boyutu (4)	0,577*	0,564*	0,481*	1		
Mesleki Adanmışlık alt boyutu (5)	0,592*	0,524*	0,439*	0,632*	1	
Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Ölçeği (6)	0,555*	0,902*	0,658*	0,800*	0,746*	1

$n=318$ Sig. (2-tailed): ,000

* $p<.05$, ** $p<.01$

Tablo 8 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık ölçeği toplam puanları ile alt boyut puanları arasında da ilişki vardır. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık ölçeğine ilişkin algıları ile ölçeğin alt boyutlarından “Mesleki Özdeşim” ($r= 0,902$; $p<0.01$), “Mesleki Çaba” ($r= 0,800$; $p<0.01$) ve “Mesleki Adanmışlık”a ($r= 0,746$; $p<0.01$) ilişkin algıları arasında da pozitif yönde yüksek düzeyde bir ilişki vardır. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık ölçeğine ilişkin toplam algıları ile “Mesleki Değer” ($r= 0,658$; $p<0.01$) boyutu arasında ise pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. Elde edilen korelasyon katsayıları doğrultusunda Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği ve öğretmenlik mesleğine bağlılık ölçeği puanlarının aynı yönlü hareket sergiledikleri ileri sürülebilir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu kısmında, elde edilen sonuçlar ve sonuçlarla ilgili tartışma ve önerilere yer verilmektedir.

Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin olarak sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algılarının “yüksek” düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sınıf öğretmenliği, eğitim kurumlarının temel basamaklarından olan ilkokulun iş yükünün önemli bir kısmını omuzlayan bir branştır. Sınıf öğretmenliğinin çalışılan yaş gurubu nedeniyle yıpranmaya ve tükenmişliğe yol açabilecek bir meslek olduğu düşünülse de araştırmadan elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin mesleki bağlılıkları yüksek düzeydedir. Araştırmanın gerçekleştirildiği zamanın küresel salgın nedeniyle eğitimin uzaktan verildiği, her gün eğitimle alakalı yeni kararların alındığı ve öğretmenlerin mesleki anlamda zorlandıkları ve yıprandıkları bir dönem olduğu düşünüldüğünde sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılıklarının yüksek düzeyde olması oldukça önemlidir. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algılarının yüksek olması onların, mesleklerinde daha özverili bir şekilde çalıştıkları ve meslekte uzun süre kalabilecekleri anlamı taşıyabilir. Çalışanın mesleğine yönelik duygusal bağlılığı, işe devam sorunlarını azaltarak iş performansını arttırmakta ve işten ayrılma

oranının azalması gibi olumlu neticeler doğurmaktadır (Clifford, 1989). Ayrıca mesleğine bağlı olan sınıf öğretmenleri mesleklerini benimsemekte ve “Nasıl daha yararlı olabilirim?” çabası içerisine girebilmektedirler. Mesleklerine bağlı çalışanlar mesleki yayınları takip eder ve mesleki olarak gelişimlerini sağlayacak faaliyetlere katılım sağlarlar (Tak ve Çiftçioğlu, 2009).

Araştırmanın bu sonucu araştırmanın yapıldığı bölgenin şartları açısından düşünüldüğünde sınıf öğretmenleri için elverişli bir ortam olduğu düşünülebilir. Sınıf öğretmenlerinin merkez okullarda çalışması, okullara ulaşım kolaylığının olması, okulların donanımlı olması, öğrenci mevcutlarının çok olmaması gibi avantajlar, öğretmenin daha verimli bir ortamda çalıştığı ve bu olumlu koşulların da sınıf öğretmenlerinin mesleğine olan bağlılık algısının yüksek çıkmasına etki ettiği söylenebilir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okullarda birbirleriyle ve okul idaresiyle geliştirdikleri olumlu ilişkilerin de mesleklerine bağlılıklarını etkilediği düşünülebilir. Çalışma ortamlarında çalışanların benzer özelliklere sahip olmaları, birbirleriyle daha fazla paylaşımda bulunmalarını sağlayacak, rol belirsizliklerini ve rol çatışmalarını ortadan kaldıracaktır. Ayrıca kendisine değer verildiğinde, yaptığı işten ve yöneticisinden memnun olan çalışanların mesleğine olan bağlılığı artacaktır (Sevimli, İşcan, 2005; Tak ve Çiftçioğlu, 2008; Yazıcı, 2014). Zira çalışanların yönetimde karar almaya katılması, fikirlerinin önemsenmesi ve yönetimin de çalışan odaklı olması çalışanlar açısından işleri kolaylaştırır ki bu da çalışanın iş doyumunu artırır (Kıyak, 2014).

Örneğin okulların yapmış olduğu birçok stratejik planda okula ulaşım kolaylığının bulunması çalışanlar için güçlü bir yön olarak ifade edilmiştir (Hüseyin Özdilek Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Stratejik Planı, 2019-2020; Zeytinburnu Kaymakamlığı Bilim ve Sanat Eğitim Merkezleri Müdürlüğü 2019-2023, Stratejik Planı vb.). Ayrıca sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin ilgi durum ve düzeylerinin de göstergesi olan mesleğe bağlılık düzeylerinin, onların icra etmiş oldukları öğretmenlik mesleğine inandıklarının, öğretmenlik mesleğinin değerlerini ve mesleki amaçlarını kabul ettiklerinin de göstergesi olduğu düşünülebilir (Günlük, 2010). Dolayısıyla araştırma kapsamına alınan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algılarının yüksek düzeyde çıkmış olması onların öğretmenlik mesleğine inanç, mesleki değer ve amaçları da yüksek düzeyde kabul ettikleri şeklinde yorumlanabilir. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algılarının, Meyer, Allen ve Smith'in de (1993) belirttiği üzere bireylerin icra ettikleri meslekleri ile aralarında zamanla gelişen psikolojik bağ ve duygusal tepkilerinin göstergesi olan mesleki bağlılık durumu bu çalışmada da sınıf öğretmenlerinin yüksek mesleki bağlılık durumlarının onların meslekleri ile ilgili olarak güçlü bir psikolojik bağın, aynı zamanda da öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu yönde duygusal tepkilerinin yansıması olarak düşünülebilir. Ayrıca varılan bu sonuç; sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği ile özdeşleştiklerinin, öğretmenlik mesleğine yüksek düzeyde değer vererek bu mesleki değerleri bir değer ile nitelenmişlik düzeyinde içselleştirdiklerinin, kişilik haline getirdiklerinin, verimli ve etkili öğrenme-öğretme durumlarının tasarlanabilmesi için adanmışlık düzeyinde mesleğe bağlı olduklarının ve öğretmenlik mesleğinin etkililik, verimlilik ve dolayısıyla niteliği ve öğrencilerin başarılı olmaları için çabaladıklarının, yani fazlası ile zaman ve enerji harcadıklarının bir ifadesi olabilir (Sorensen ve Sorensen, 1974; Lachman ve Aranya, 1986; Glickman vd., 2005; akt: Barbara ve Grady, 2007; Hoy ve Miskel, 2010; Yıldız, 2020). Ulaşılan bu sonuç, sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğinde geçirmiş oldukları yaşantılarının onlar için oldukça anlamlı olduğunun ifadesi de olabilir (Solomon, 2008).

Yapılan bu çalışmayla benzer sonuçlara alanyazında araştırmacılar tarafından rastlanmıştır. Örneğin Ergen'in (2016) yapmış olduğu çalışmada sınıf öğretmenlerinin mesleki anlamdaki bağlılıkları “çoğu zaman” düzeyinde çıkmıştır. Ataç'ın (2019) yaptığı çalışmada da öğretmenlerin içten denetimli oldukları ve genel mesleki bağlılık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Zedef (2017) araştırmasının sonucunda mesleki duygusal bağlılık düzeyinin öğretmenlerin en yüksek düzeyde göstermiş olduğu bağlılık türü olduğunu ve bu bağlılık türünü de sırasıyla mesleki normatif bağlılık ve mesleki devamlılık

bağlılığının takip ettiğini belirtmiştir. Ayrıca mesleki bağlılık boyutlarının birbiriyle pozitif yönlü anlamlı ilişki içinde olduğu araştırmada görülmüştür. Bu sonuçla örtüşen yabancı araştırmalara da rastlanılmıştır. Örneğin Shah ve Abualrob (2012) öğretmenlerin duygusal bağlılık boyutunda en yüksek bağlılığa sahip olduklarını ve öğretmen olmaktan asla üzüntü duymadıklarını belirtmişlerdir. Sorensen ve McKim (2014) ile Bogler ve Nir de (2015) öğretmenlerin mesleki bağlılıklarının yüksek düzeyde olduğunu araştırmalarında tespit etmişlerdir.

Her ne kadar bu araştırmanın sonuçları ile paralellik gösteren çalışmalara yukarıda örneklediği gibi rastlansa da bu araştırmanın sonuçları ile çelişen çalışmalar da alanyazında mevcuttur. Örneğin Türkiye öğretmen sendikalarından biri olan Eğitim-Bir-Sen (2016) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada araştırma kapsamında olan öğretmenlerin üçte birinin (%33), bugün şansları olsaydı öğretmenlik mesleği dışında başka meslek seçeceklerini, aynı sendikadan daha önce öğretmenlerle yapmış olduğu başka bir çalışmada da öğretmenlerin yarıya yakınının şayet yeniden meslek seçme şansları olsaydı öğretmenlik mesleğini seçmeyeceklerini ifade etmeleri oldukça manidardır (Eğitim Bir-Sen, 2004). Orhan ve Ok'un (2014) çalışmalarında da öğretmen adaylarının %42,9'u öğretmenlik dışında başka bir bölümü seçeceklerini ve bu öğretmen adaylarının %32,6'sı da öğretmenlik dışında bir bölüm tercih etmek istediklerini ifade etmişlerdir. Aynı şekilde Tümkaya ve Uştü (2017) araştırmalarına göre araştırma kapsamındaki öğretmenlerin mesleki bağlılıklarının düşük düzeyde olduğunu, Ünal da (2015) ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin mesleki bağlılığının "Kısmen katılıyorum." düzeyinde olduğunu tespit etmişlerdir.

Öğretmenlerin mesleki bağlılık algılarının düşük olması mesleğin kişilerin beklentilerini karşılamaması ve toplum tarafından yeteri kadar değer görmemesi gibi nedenlerle açıklanabilir. Zira öğretmenlerin hak ettiği statüde bulunmaması, atanma koşullarının zorlaşması, aldığı ücretin hayat şartları açısından yeterli olmaması, elverişsiz çalışma koşullarında çalışmak zorunda kalması, özlük haklarının yetersiz olması, bürokratların ve medyanın olumsuz davranış ve söylemleri ile zaman zaman öğrenci ve veliye öğretmenden daha fazla değer verilmesi gibi nedenlerin öğretmenlerin mesleklerine olan tutumlarını etkilediği düşünülebilir (Ünsal, 2018; Bozbayındır, 2019). Yaşanan olumsuzlukların mesleki bağlılığı düşük olan öğretmenlerde tükenmişlik yaşama olasılığını arttıracakı söylenebilir. Öğretmenlerin tükenmişlik yaşamamaları için mesleklerini sevmeleri ve isteyerek yapmaları gerekir. Aksi durumda öğretmenlerin mesleki bağlılıkları düşer ve öğretmenler tükenmişlik yaşamaya başlayabilirler (Tümkaya ve Uştü, 2016).

Öğretim Programına Bağlılık

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin olarak, sınıf öğretmenlerinin öğretim programına bağlılık algılarının "çok yüksek" düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bu sonuç sınıf öğretmenlerinin mevcut programları benimseyip uygulamaya çalıştıklarıyla açıklanabilir. Ayrıca araştırmanın yapıldığı bölgenin şartları ele alındığında programın uygulanması için elverişli bir ortamın varlığından bahsedilebilir. Araştırmanın örneklemindeki sınıf öğretmenlerinin merkez ilkökullarda çalışıyor olması ile genellikle tecrübeli oluşları, okullardaki öğrenci mevcutlarının ideal olması, okulların donanımlı olması ve velilerin desteklerinin olması gibi avantajların da bu sonucun alınmasında etkili olduğu düşünülebilir.

Zira Bümen vd. (2014) ve Bay vd. (2017) araştırmalarında öğretmenlerin öğretim programına bağlılıklarını etkileyen faktörleri inceleyerek okul, çevre ve öğrenci mevcutlarının durumu ile öğretmen özelliklerinin etkileyici rol oynadıklarını belirtmişlerdir. Çelikşen ve Şahin (2010) ise yaptıkları araştırmada okulların farklı türlerde ve farklı fiziksel koşullara sahip olmasının öğretim programlarının uygulanmasını etkilediğini belirtmişlerdir. Ünsal ve Çetin (2019) araştırmalarında veli, öğrenci ve okul arasında kurulan etkili iletişimin programın uygulanmasını kolaylaştıracağını dile getirmişlerdir.

Aslan ve Erden (2020) de ortaokul öğretmenlerinin öğretim programlarına bağlılık algılarını inceledikleri araştırmalarında benzer sonuca ulaşmışlardır. Kabaş da (2020) yaptığı araştırmasında sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarına bağlılık düzeylerini yüksek düzeyde bulmuştur. Karadağ Çaydaşı (2019) araştırmasında sınıf öğretmenlerinin çoğunun öğretim programının öğrenciye kazandırmak istediği becerileri önemseydiği yönünde sonuçlara ulaşmıştır. Yıldız (2018) öğretmen adaylarının öğretim programına bağlılık algıları ile eğitim programı tasarım yaklaşımı tercihi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yaptığı araştırmasında sınıf öğretmenlerinin öğretim programına bağlılığının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Burul (2018) yaptığı araştırmasında öğretmenlerin öğretim programına bağlılıklarının yüksek düzeyde olduğunu, programa uyma boyutunda ise düşük düzeyde bağlılık sergilediklerini tespit etmiştir. Alanyazında araştırmanın bu bulgusu açısından benzer olan (Tekbıyık ve Akdeniz, 2008; Dinç ve Doğan, 2010; Çelik-Şen ve Şahin-Taşkın, 2010; Öztürk, 2012; Arslan, Ercan ve Tekbıyık, 2014; Benli Özdemir ve Arık, 2017) araştırmalar bulunmaktadır.

Alanyazında öğretmenlerin öğretim programlarına bağlılık düzeylerinin düşük düzeyde olduğu araştırmalar da (Karacaoğlu ve Acar, 2010; Aykaç ve Ulubey 2012; Özpolat ve Bay 2015) yer almaktadır. Bümen vd. (2014), Özpolat ve Bay (2015) araştırmalarında öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeylerinin düşük düzeyde çıkmasının nedenlerini "öğretim programlarının öğretmenler tarafından uygulanabilir düzeyde olmaması, öğretim programlarında yapılan değişiklik ve yenilikler konusunda bilgilendirmelerin yetersiz olması, öğretmenin görev yaptığı okulun ve bölgenin şartları, okul yönetiminin ve velinin desteği, sürenin yetersizliği, öğrenci mevcutlarının fazla olması ve materyal eksikliği" olarak açıklamışlardır. Aykaç ve Ulubey (2012) öğretmen adaylarıyla yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının eğitim-öğretim etkinliklerini uygularken sorunlar yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Öğretmen adaylarının öğrencilerin derse etkin bir şekilde katılmalarına fırsat vermedikleri, etkinlikleri kazanımlara göre kendilerinin planlamadıkları, ayrıca gerekli düzenlemeler yapmadıkları ve ilgi çekici etkinlikler planlamadıkları araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir. Yine Bümen vd., (2014) araştırmalarında tasarlanan programın karmaşık ve uzun olmasının süre konusunda sorunların yaşanmasına sebep olabileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca hazırlanan programda kullanılabilirlik, esneklik ve denge ilkelerinin ihmal edilmesinin de programı uygulayan öğretmenler için engel teşkil ettiğini belirtmişlerdir. Karacaoğlu ve Acar da (2010) araştırmalarında programların uygulanması aşamasında sürenin yeterli olmayışı, araç gereç temini ve araç gerecin kullanımı, strateji, yöntem, teknik kullanımı, değerlendirme süreçleri ve etkinlik konusunda yaşanan sorunlara değinmişlerdir. Dolayısıyla belirtilen bu tip sorunların öğretmenlerin mevcut programları uygulama aşamasında programlara olan bağlılıklarını etkilediği düşünülmektedir. Bu bağlamda mevcut araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarına bağlılık algılarının yüksek düzeyde çıkmış olması okulun ve bölge şartlarının iyi olması, sınıf öğrenci mevcutlarının uygun olması, materyal konusunda öğretmenlerin herhangi bir sıkıntı yaşamaması ile okul yönetimi ve veli desteğinin istendik düzeyde olması gibi etkenlere bağlanabilir. Yukarıda da belirtildiği üzere öğretmenlerin öğretim programlarını uygulamaları için elverişli ortam ve hareket alanlarının olması gerekmektedir. Zira Öztürk (2012) yaptığı araştırmasında öğretmenlerin eğitim süreçlerine katılmalarını engelleyen faktörler olarak, öğretmenlerdeki mesleki yetersizlik ve eksiklikleri, ders programlarının yapısı, denetleme anlayışı ve planlama sisteminin öğretmenlere geniş bir hareket alanı bırakmaması gibi faktörleri sıralamıştır. Nitekim okul yöneticilerinin de öğretim programlarının uygulanmasında etkin rol oynadığına dair araştırmalar mevcuttur. Can (2007) yaptığı araştırmasında okul yöneticilerinin öğretmenlerin, tecrübelerini diğer öğretmenlerle paylaşabilecekleri ortamlar oluşturamadıklarını belirtmiş ve okul yöneticilerinin sınıf uygulamalarını izleme konusunda sınırlı gözlem yaptıklarına vurgu yapmıştır.

Esasında öğretim programı; ilkelerin, hedeflerin ve içeriğin geniş bir perspektifini sunmak suretiyle öğretmenlere yardımcı olarak okulda ve sınıfta planlamanın temelini oluşturur (Ben -Peretz, 1995; Orland-

Barak, 2002). Bu bağlamda düşünüldüğünde ilgili araştırmada sınıf öğretmenlerinin öğretim programına ilişkin bağlılık algılarının yüksek çıkması bir anlamda, merkez teşkilatı tarafından hazırlanan prosedürsel programın ve okullarda uygulamaya dökülen (uygulanan program) programların gerektirdiklerinin yapıldığının, yani öğretim programlarının felsefesinin okul ve sınıf uygulamalarında can bulduğunun bir göstergesi olarak da düşünülebilir. Öğretmenlerin öğretim programına dair algıları, programa ilişkin farkındalık düzeylerine de bir anlamda işaret etmektedir (Tamir ve Ziv, 2006). Nitekim içinde yaşanan anda meydana gelen ve bilince gelen her şeye dair, bu şeyleri değiştirmeye kalkmadan, yargılamadan, açık ve kabul edici bir tutum sergilemek (Cigolla ve Brown, 2011) anlamında ele alındığında çağdaş gelişmelerin, yeni felsefi yaklaşım ve öğrenme kuramlarının, devletin eğitim politikasının somatize olduğu öğretim programlarının, öğretmenler tarafından açık ve kabul edici bir tutumla önemsenerek kabul edilmesi uygulama etkililik ve verimliliği açısından oldukça umut vericidir. Nitekim daha önce de belirtildiği üzere öğretim programına bağlılık, programları hazırlayan kişilerin hazırlamış oldukları program ile programı uygulayan kişilerin programlarının uyum içinde olmasıdır (Pence, Justice ve Wiggins, 2008). Ancak 21. yüzyıl dünyasında önemli bir güç unsuru olarak kabul edilen insan faktörünün uluslararası rekabette bir ulusu sağlam adımlarla daha ileriye taşıyabileceği tartışmasız bir gerçektir. Bu nedenle birçok ülkede ortalama on yılda bir program reformu gerçekleşmekte ve paradigma değişiklikleri yaşanmaktadır (TED, 2005; akt., Gelen ve Bayazıt, 2017). Bu noktada öğretim programı geliştirme çalışmalarına ve eğitimde bazı yenilik hareketlerine, çok sık olmasa da Türkiye’de de bazı dönemlerde gerçekleştirilen uygulamalarla tanık olunmaktadır (Ersoy, 2013). Bu değişiklikler, öğretmenlerin programı sadakatle uygulamak için bilgi ve becerilere sahip olmasını gerektirir ki zaten öğretmenlerin programları uygulama sorunu giderilirse, bu durum öğrenci başarısının artmasını da beraberinde getirebilecektir (Wiles ve Bondi, 2014). Aynı zamanda bu bilgi doğrultusunda, araştırmaya konu olan sınıf öğretmenlerinin program değişikliklerine rağmen öğretim programına bağlılık algılarının yüksek olmasının, genelde değişikliklere, özelde ise program değişikliklerine adapte olabildiklerinin göstergesi olduğu söylenebilir. Son olarak sınıf öğretmenlerinin öğretim programına bağlılık algılarının yüksek çıkmış olması, hem program geliştirme uzmanları ve bu konuda politika geliştircilerin programın etkisini ölçmelerini kolaylaştıracak hem de gerçekçi sonuçlara ulaşmayı sağlayabilecektir. Bu nedenle okul liderleri ve hükümet yetkilileri, programın etkisini değerlendirmeden veya yeni bir şeye geçmeden önce programın yerleşmesini beklemeli ve öncelikle öğretmenlerin programa bağlılıklarını belirlemelidirler. Bu nedenle de öğretim programı her on yılda bir gözden geçirilmeli ve bu öğretmenlerin programa bağlılık düzeyleri tespit edilmelidir (Pietarinen vd., 2017).

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algıları ile öğretim programına bağlılık algıları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen korelasyon katsayıları doğrultusunda öğretim programına bağlılık ölçeği ve öğretmenlik mesleğine bağlılık ölçeği puanlarının aynı yönlü hareket sergiledikleri ileri sürülebilir.

Araştırmanın bu sonucu mesleklerine bağlılık gösteren sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarına da bağlılık gösterdikleri biçiminde de yorumlanabilir. Yani mesleğine karşı olumlu tutumları olan sınıf öğretmenlerinin, mesleklerine bağlılıklarını ve mesleklerine bağlı olmanın gereği derslerde uyguladıkları öğretim programlarına da bağlılıklarını görmek kaçınılmazdır. Zira sınıf öğretmenleri de diğer öğretmenler gibi mesleklerini daha iyi icra edebilmek için mesleklerinin gereklerini yerine getirmek zorundadırlar. Esasında mesleğe bağlılık ile programa bağlılık birbiriyle yakından ilişkilidir. Mesleğini severek, isteyerek yapan sınıf öğretmenin öğretim programlarına bağlı kalarak hareket etmesi beklenen ve istenen bir durum olarak açıklanabilir. Öğretmenin yalnızca mesleğini sevip mesleğinin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmemesi veyahut öğretim programlarına bağlılık gösterip mesleğine bağlılık göstermemesi istenmeyen senaryolara yol açabilir. Mesleğine bağlılık gösteren öğretmen kendisini mesleki anlamda yetiştirir. Mesleğindeki gelişmeleri yakından takip eder ve çağa uygun hareket eder. MEB’e (2002) göre de öğretmenlerin mesleki gelişmelerini sağlamak amacıyla motive olabilmelerini ve mesleki gelişimin sorumluluklarını üstlenmelerini kolaylaştırmaktadır. Öğretmenlik mesleği yeterlilik unsurları öğretmen

yetiştirme sürecinde tüm paydaşlarla iş birliği halinde mesleki gelişime katkı sağlanmasını ve sürekli yenilenen, yaptığı işi severek yapan, daha nitelikli mesleki gelişim imkânları sunarak öğretmenlik mesleğini ilgilendiren tüm araştırma verilerin bütünsel ve etkin olarak sunulmasını sağlamaktadır. Mevcut programı uygulamanın da öğretmenlerin en temel görevlerinden olduğu unutulmaması gereken bir husustur. Günümüzde okul nitelik ve performansının iyileştirilmesi ile kaliteli eğitime ulaşılması; küresel dünya çerçevesinde öğretmenlik mesleğine daha yüksek düzeyde bağlılığı ve öğretim programlarının aslına sadık kalınarak uygulanmasını talep etmektedir (Mwesiga, Ogoti Okendo, 2018). Yariv (2015), eğitimde düşük performansa neden olan birkaç faktör belirlemiştir ki bu faktörler arasında öğretmenlerin mesleğe bağlılığı, önemli bir yere sahiptir. Çünkü öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine bağlılıkları öğretim programlarına bağlılıkları ile de ilişkilidir. Öğretmenlik mesleğine bağlı olan bir öğretmen daha önce de ifade edildiği gibi kendini öğretmeye, programa ve öğrenciye adanmış, akademik zorluklara veya sosyal geçmişe dayalı olarak ayrımcılık yapmadan mesleğini icra eder (Dannetta, 2002). Öğretmenin “adlanmış” düzeyinde bağlılığı, kaliteli eğitim hedeflerine ulaşmada anahtar bir rol oynar, çünkü öğretim programlarını işlevselleştirir (Jannah, 2014; Mart, 2013). Baykara Pehlivan (2008) de araştırmasında öğretmenlik mesleğine ilişkin sorunların, öğretmenlerin kendilerinden beklenen rolleri yerine getirmesini engelleyen en önemli etkenin mesleği sevmeye, mesleğe saygı gösterme ve mesleği benimsemek gibi tutumlar olduğu belirtmiştir. Örneğin mesleğine bağlı sınıf öğretmenleri, mesleğinin amaçlarını yerine getirmek için, program okuryazarlığı hakkında bilgi edinerek de hem programa bağlılığı arttırabilir hem de programın istediği şekilde bir uygulama gerçekleştirmiş olabilir. Erdamar (2020) program okuryazarlığını öğretmenlerin mevcut programı bütün yönleriyle tanuması, bilmesi, yorumlaması ve mevcut koşullarda maksimum öğrenme çıktıları sağlayacak şekilde uygulamasına yönelik beceri ve yeterlikler olarak açıklamıştır. Jonassen (1994) ise öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşıma göre öğretim programlarını iyi yorumlamaları gerektiğine, öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurması gerektiğine, şartlara göre uyarlama yapmasına değinmiştir. Esasında öğretmenlerin programı sıkı sıkı takip etmesinden ziyade programı iyi okumanın önemine vurgu yapmıştır. Sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarında yapılan değişiklikler hakkında bilgi sahibi olması, programlara getirilen yeniliklere karşı ön yargılı olmayan tutum sergilemesi programların istenilen düzeyde uygulanmasına katkı sağlar. Bu bağlamda öğretmenin öğretim programlarına bağlılığının yukarıda da belirtildiği üzere mesleğine olan bağlılığından da ileri geldiği düşünülebilir. Nitekim mesleğine bağlılık gösteren öğretmen, mesleği ile alakalı gelişme ve değişimleri takip eder ve kurslara katılarak hizmet içinde de gelişimini sürdürür. Çelikten vd. (2005) de öğretmenlerin yeniliklere sırt dönmemeleri, yapılan değişiklikleri takip etmeleri, mutlaka kendilerini yenilemeleri ve araştırmacı bir kimliğe sahip olmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Aynı şekilde öğretmenlerin üzerlerine düşen görevleri yerine getirmesi yapılandırmacı yaklaşıma göre tasarlanmış öğretim programlarının hedefine ulaşmasını kolaylaştıracaktır. Bu nedenle öğretmenlerin bu yaklaşımı iyi tanımaları, programların felsefesini anlamaları ve sınıf ortamında nasıl uygulanacağını ile yeni programa olumlu düşünceler beslemelerinin gerektiği belirtilmiştir (Çifçi, Sümbül ve Köksal, 2013). Dolayısıyla öğretmenlerin mesleklerindeki değişimleri, gelişmeleri takip etmeleri, onlara ayak uydurmaları, değişime olumsuz yaklaşmamaları aslında onların mesleklerine bağlılıklarıyla açıklanabilir. Mesleğine bağlılık algısı yüksek olan öğretmen, mesleği ile alakalı olan durumları “öğretim programları”nı da takip edeceğinden programa bağlılık gösterecek ve programlara karşı kayıtsız kalmayacaktır. Tıpkı araştırmanın bu alt probleminden elde edilen sonuç gibi. Bağlılık çok önemli bir özelliktir, bu nedenle öğretmenlik mesleği için büyük bir ihtiyaçtır. Öğretmenlik mesleğine yüksek düzeyde bağlı ve mesleğine kendini adanmış bir öğretmen, zaten sahip olduğu şeyden asla tatmin olmaz, daha ziyade her zaman öğrencilere katkıda bulunmanın yeni fikirlerini ve yollarını arar. Kendini adanmış bir eğitimci, öğretme ve öğrenme tutkusuna ve coşkusuna da sahip olacaktır. Kendini geliştirdikçe, bu gerçek öğrencilerin akademik başarısı ve kişisel gelişimi üzerinde doğrudan bir sonuca sahip olacaktır. Böyle bir öğretmen, otantik ve etkili öğrenme ve öğretimi başarıyla oluşturabilecek ve sonuç olarak öğrenme süreci otomatik olarak kolaylaştırılacak, bu hem programın hem de öğrencilerin

potansiyelini artıracaktır. Öğretmenlik mesleğine bağlılık öğrenme ve öğretme süreci üzerinde, dolayısıyla programın etkililiğinde oldukça önemli bir rol oynayacaktır (Yıldız ve Çelik, 2017).

Yapılan alan taramasında araştırmacılar tarafından sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılıkları ile öğretim programlarına olan bağlılık algıları arasındaki ilişkiyi konu edinen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu anlamda ileride yapılacak araştırmalarda öğretmenlik mesleğine bağlılık ile öğretim programına bağlılık algıları hem sınıf öğretmenleriyle hem de farklı örneklem gruplarıyla incelenebilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Aslında öğretmenlik mesleği ulusal kalkınma için bir sosyal hizmet olarak da sınıflandırılır, bu meslek sadece geçim için para kazanmayı amaçlayan bir meslek değildir. Bir öğretmen kendini sürekli olarak işine adanmalı ve mesleğine bağlı olmalıdır (Hussen, W/Tegegn and Teshome, 2016). Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algılarının “yüksek” düzeyde çıkması istendik bir durumdur. Ancak gerek bu düzeyin korunması gerekse sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık algılarının “çok yüksek” düzeye getirilmesi bağlamında genelde merkez teşkilatı, özelde ise okul yönetimi tarafından öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine bağlılık algılarını arttırabilecekleri çeşitli çalışmalar, yüz yüze ya da çevrim içi olacak şekilde düzenlenebilir.
2. Sınıf öğretmenlerinin öğretim programına bağlılık algılarının “çok yüksek” düzeyde olmasına dair sonucun devam ettirilebilmesi amacı ile öğretmenlerin belli dönemlerde program okuryazarlığı, program geliştirmeye ilişkin tutum, yeni program geliştirme yaklaşımları vb. açılardan izlenmeleri ve varsa eksikliklerinin zaman içerisinde tespit edilmesi ve bu eksiklikleri giderici çalışmalar düzenlenerek var olan yapının korunması sağlanabilir.
3. Sınıf öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık ile Öğretim Programına Bağlılık algıları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda gerek hizmet öncesi gerekse hizmet içi eğitimler vasıtasıyla iki özelliğin de geliştirilmesi yoluna gidilmelidir.

İleride yapılacak araştırmalara ilişkin öneriler

1. Bu araştırmada ele alınan değişkenlerin bir arada bulunduğu bir çalışmaya Türkiye’deki ve Türkiye dışı alanyazında rastlanılmamıştır. Bu nedenle aynı konu farklı örneklem gruplarında da farklı araştırma yöntemleri (nitel, karma vb) ile araştırılabilir.
2. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine bağlılık ile öğretim programına bağlılık algılarının farklı değişkenlerle (tükenmişlik, kariyer geliştirme ve mesleki yönelim arzuları, iş doyumunu, motivasyon vb.) sorgulandığı araştırmalar tasarlanabilir.

Kaynakça/Reference

- Acar, E. & Karacaoğlu, Ö. (2010). Yenilenen programların uygulanmasında öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 45-58.
- Adıgüzel, A. (2009). Yenilenen ilköğretim programının uygulanması sürecinde karşılaşılan sorunlar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17), 77-94.
- Akça, S. (2007). *İlköğretim 5. Sınıf 2005 Matematik Programının Öğretmen, Yönetici ve İlköğretim Müfettişleri Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi (Afyonkarahisar İli Örneği)*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi
- Akinoğlu, O. (2005). Türkiye'de uygulanan ve değişen eğitim programlarının psikolojik temelleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22, 31-46.
- Akyüz, Y. (1978). *Türkiye'de öğretmenlerin toplumsal değişmeye etkileri*. Doğan Basımevi.
- Alçı, M. (2018). *Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Ait Olma ve Algıladıkları Öğretim Elemanları Mesleki Yeterliklerinin Akademik Motivasyonlarını Yordama Düzeylerinin İncelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Çukurova Üniversitesi
- Allen, N.J. & Meyer, J.P. (1993). Organizational commitment: evidence of career stage effects? *Busn Res*, vol:26, 49-61.
- Allen, N. J., & Meyer, J. P. (1996). Affective, continuance, and normative commitment to the organization: An examination of construct validity. *Journal of Vocational Behavior*, 49(3), 252-276.
- Altınbaş, B. (2008). *Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Vatandaşlık Arasındaki İlişki ve Bir Uygulama*. [Yüksek Lisans Tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi
- Altun, T., vd. (2019). Sınıf öğretmenleri ve okul yöneticilerinin ilköğretim programlarının güncellenmesine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 20(1), 209-222.
- Altunışık, B. (2010). *Öğretmenlerin Kariyer Hedeflerinin Eğitim Kurumlarındaki Kariyer Yönetimi Uygulamalarına Yansımaları Üzerine Öğretmen Algıları*. [Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi
- Amiot, C. E., Terry, D. J., Jimmieson, N. L., & Callan, V. J. (2006). A longitudinal investigation of coping processes during a merger: Implications for job satisfaction and organizational identification. *Journal of Management*, 32, 552-574.
- Arslan, A. (2008). *Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Göre Hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. [Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, A., Ercan, O. & Tekbıyık, A. (2014). Fizik dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 201, 215-235.
- Arslan, S. & Özpınar, İ. (2008). Öğretmen nitelikleri: ilköğretim programlarının beklentileri ve eğitim fakültelerinin kazandırdıkları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 2(1), 38-63.
- Aslan, M. & Rezzan E. (2020). Ortaokul öğretmenlerinin öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 175-199.
- Ataç, İ. (2019). *Öğretmenlerin Denetim Odakları ile Mesleki Bağlılıkları Arasındaki İlişki*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Ataünal, A. (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş veya nasıl bir insan*. Eğitim, Kültür, Dayanışma Vakfı Yayını.
- Avşaroğlu, S., Deniz, M. & Kahraman, A. (2005). Teknik öğretmenlerde yaşam doyumu iş doyumu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 115-129.
- Aydemir, H. (2011). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Etkinliklerinin Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi*. [Doktora Tezi]. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın, A. (2010). *İlköğretim Öğretmenlerinin Mesleki Bağlılıklarına Etki Eden Faktörler*. [Yüksek Lisans Tezi]. Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü

- Aydın, B. (2018). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleriyle Kariyer Geliştirme Arzuları Arasındaki İlişki*. [Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi
- Aykaç, N. & Ulubey, Ö. (2012). Öğretmen adaylarının ilköğretim programının uygulanma düzeyine ilişkin görüşleri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45(1) 63-82.
- Balay, R. (2000). *Yönetici ve öğretmenlerde örgütsel bağlılık*. Nobel Yayın Dağıtım
- Barbara, B. L. & Grady, M. L. (2007). *From first-year to first-rate: Principals guiding beginner teachers*. USA: Corwin Press.
- Barnabé, C. (1993). La qualité de vie au travail et l'efficacité des enseignants. *Revue Des Sciences De L'éducation*, 19(2), 345-355.
- Baş, G. & Şentürk, C. (2017). Öğretme-öğrenme anlayışları ve öğretim programına bağlılık: ilişkisel bir araştırma. 1.Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitim Araştırmaları Sempozyumunda sunulan bildiri özeti, 3-5 Kasım, Antalya, 116.
- Bay, E., Kahramanoğlu, R., Döş, B. & Turan-Özpolat, E. (2017). Programa bağlılığı etkileyen faktörlerin analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 110-137.
- Baykara Pehlivan, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2) ,151-168.
- Baysal, A. (1995). *Lise ve Dengi Okul Öğretmenlerinde Meslekte Tükenmişliğe Etki Eden Faktörler*. [Doktora Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baysal, A. C. & Paksoy, M. (1999). Mesleğe ve örgüte bağlılığın çok yönlü incelemesinde Meyer-Allen modeli. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 28, 1-15.
- Baysal, C. (1987). *Davranış biçimleri*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.
- Bektaş, D. (2009). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programının ve Uygulamalarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Ordu İli Örneği*. [Yüksek Lisans Tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Benli Özdemir, E. & Arık, S. (2017). 2005 Yılı Fen ve Teknoloji Dersi ve 2013 Yılı Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programlarının öğretmen değerlendirmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (Özel Sayı), 31-44.
- Bigge, Morris L. & Shermis, S. S. (1999). *Learning theories for teachers*. New York: Longman Inc.
- Bilgen, N. (1988). *Çağdaş Eğitim ve Demokratik Eğitim*. M.E.B Yayınları.
- Billingsley, B. S., & Cross, L. H. (1992). Predictors of commitment, job satisfaction, and intent to stay in teaching: A comparison of general and special educators. *The Journal of Special Education*, 25(4), 453-471.
- Blau, G. (1985). The measurement and prediction of career commitment. *Journal Of Occupational Psychology*, 58, 277-288.
- Blau, G. 2001. *On assessing the construct validity of two multidimensional constructs: occupational commitment and occupational entrenchment*. Human Resource Management Review, 11: 279-298.
- Blau, G., & Lunz, M. (1998). Testing the incremental effect of professional commitment on intent to leave one's profession beyond the effects of external, personal, and work-related variables. *Journal of Vocational Behavior*, 52(2), 260-269.
- Bogle, R. & Nir A. E. (2015). The contribution of perceived fit between job emands and abilities to teachers' commitment and job satisfaction. *Educational Management Administration & Leadership*, 43(4), 541-560.
- Botvin, G. J., Griffin, K. W., Diaz, T. & Ifill-Williams, M. (2001). Drug abuse prevention among minority adolescents: Posttest and one-year follow-up of a school-based preventive intervention. *PreventionScience*, 2(1), 1-13.
- Bozbayındır, F. (2019). Öğretmenlik mesleğinin statüsünü etkileyen unsurların öğretmen görüşleri temelinde incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 2076-2104
- Brown, L. A., & Roloff, M. E. (2011). Extra-role time, burnout, and commitment: The power of promises kept. *Business Communication Quarterly*, 74(4), 450-474.

- Bulut, A. (2019). *Hemşirelerin Mesleğe Bağlılık ile Balamsal Performansları Arasındaki İlişki*. [Yüksek Lisans Tezi]. Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Bulut, İ. & Arslan, S. (2010). *İlköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi*. International Conference on New Trends in Education and Their Implications sunulan bildiri, 11-13 November, 367-379.
- Burke, R. V., Oats, R. G., Ringle, J. L., Fichtner, L. O. N., & Del Gaudio, M. B. (2011). Implementation of a classroom management program with urban elementary schools in low-income neighborhoods: Does program fidelity affect student behavior and academic outcomes? *Journal of Education for Students Placed at Risk*, 16(3), 201-218.
- Bursalıoğlu, Z. (1994). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Pegem Yayınları.
- Bursalıoğlu, Z. (2013). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Burul, C. (2018). *Öğretmenlerin Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımı Tercihlerinin Öğretim Programına Bağlılıklarıyla Olan İlişkinin İncelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi
- Butakın, V. & Özgen, K. (2007). Yeni ilköğretim Matematik Dersi Öğretim Programının (4. ve 5. sınıf) uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi. *Diyarbakır ili örneği. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 82-94.
- Bümen, N. T. (2005). Öğretmenlerin yeni ilköğretim 1-5. sınıf programlarıyla ilgili görüşleri ve programı uygulamaya hazırlayıcı bir hizmet içi eğitim çalışması örneği. *Ege Eğitim Dergisi*, 6(2), 21-57.
- Bümen, N., T., Çakar, E. & Yıldız, D. G. (2014). Türkiye'de öğretim programına bağlılık ve bağlılığı etkileyen etkenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 203-228.
- Bümen, vd. (2017). Son 15 yılda yayımlanan ilk ve ortaöğretim ingilizce dersi öğretim programları üzerine bir analiz. *Ege Eğitim Dergisi*, 2(18), 702-737.
- Bümen, N. (2019). Türkiye'de merkezîyetçiliğe karşı özerklik kısılcacında eğitim programları: sorunlar ve öneriler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(1), 175-185.
- Büyükbaş, N. (1995). Öğretim programlarının planlanıp uygulanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(4), 1-3.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak Kılıç E., Karadeniz, Ş., Akgün, Ö. E. & Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, N. (2007). İlköğretim okulu yöneticisinin bir öğretim lideri olarak yeni öğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasındaki yeterliliği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(2), 228-244.
- Can, Ö. (2020). *Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim İnançlarının ve Öğretim Programına Bağlılıklarının İncelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
- Caner A. ve Tertemiz N. (2010). Uygulamayı etkileyen faktörler açısından ilköğretim 1. Kademe öğretim programları uygulamalarının değerlendirilmesi: sınıf öğretmeni görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(2), 155-187.
- Canrinus, E. T., Helms-Lorenz, M., Beijaard, D., Buitink, J., & Hofman, A. (2012). Selfefficacy, job satisfaction, motivation and commitment: Exploring the relationships between indicators or teachers' professional identity. *European Journal of Psychology of Education*, 27, 115-132.
- Cantrell, S. G., Almasi, J. F., Carter, J. C. & Rintamaa, M. (2013). Reading intervention in middle and high schools: Implementation fidelity, teacher efficacy and student achievement. *Reading Psychology*, 34(1), 26-58.
- Carson, K. D. & Bedian, A. G. (1994). Career commitment: Construction of a measure and examination of it's psychometric properties. *Journal of Vocational Behavior*, 44, 237-262.
- Ceylan, C. & Bayram, N. (2006). Mesleki bağlılığın örgütsel bağlılık ve örgütten ayrılma niyeti üzerine etkilerinin düzenleyici değişkenli regresyon ile analizi. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 105-120.
- Chang, M. L. (2009). Teacher emotion management in the classroom: Appraisal, regulation, and coping. Thèse de doctorat inédite, Ohio State University, Ohio, United States.

- Choi, P. L., & Tang, S. Y. F. (2009). Teacher commitment trends: Cases of Hong Kong teachers from 1997 to 2007. *Teaching and Teacher Education*, 25(5), 767-777.
- Cigolla, F. & Brown, D. (2011). A way of being: Bringing mindfulness into individual therapy. *Psychotherapy Research*, 21(6), 709-721. doi:10.1080/10503307.2011.613076
- Clifford, J. M. (1989). An analysis of the relationship between attitudinal commitment and behavioral commitment. *The Sociological Quarterly*, 30(1), 143-158.
- Colarelli, S. M., & Bishop, R. C. (1990). Career commitment functions, correlates, and management. *Group & Organization Management*, 15(2), 158-176.
- Collie, R. J., Shapka, J. D., & Perry, N. E. (2011). Predicting teacher commitment: The impact of school climate and social-emotional learning. *Psychology in the Schools*, 48(10), 1034-1048.
- Çakır, Ö. (2001). *İşe bağlılık olgusu ve etkileyen faktörler*. Seçkin Yayıncılık
- Çalık, C. (2019). *Eğitim Örgütlerinde Mesleki Bağlılık, Örgütsel Bağlılık ve Tükenmişlik Arasındaki İlişki*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kafkas Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi
- Çam, O., & Yıldırım, S. (2010). Hemşirelerde iş doyumunu ve etkileyen faktörler. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 2(1), 64-70.
- Çapri, B.; Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çeliköz, N. (2004). *Bir meslek olarak öğretmenlik ve etiği*. Özdemir, Ç. (Editör). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Asil Yayın Dağıtım A.Ş.
- Çelik-Şen, Y. & Şahin-Taşkın, Ç. (2010). Yeni ilköğretim programının getirdiği değişiklikler: Sınıf öğretmenlerinin düşünceleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 26-51.
- Çelikten, M. ve diğerleri (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Çetinkaya, A., & Özbaşaran, F. (2004). Üniversite hastanesinde görev yapan hemşirelerin iş doyumunu düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 20(1), 57-76.
- Çiftçi, S., Sünbül, A.M. & Köksal, O. (2013). Sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenmiş mevcut programa ilişkin yaklaşımlarının ve uygulamalarının eğitim müfettişlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 281-295.
- Çiftçi, O. & Tatar, E. (2015). Güncellenen ortaöğretim matematik öğretim programı hakkında öğretmen görüşleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 285-298.
- Çiftçioğlu, R. (2009). *İlköğretim Beşinci Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dancey, C. P., & Reidy, J. (2007). *Statistics without maths for psychology*. Pearson education
- Dane, A. V. & Schneider, B. H. (1998). Program integrity in primary and early secondary prevention: Are implementation effects out of control? *Clinical Psychology Review*, 18, 23-45.
- Dannetta, V. (2002). What factors influence a teacher's commitment to student learning? *Leadership and Policy in School*, 1, 144-171. doi:10.1076/lpos.1.2.144.5398.
- Dean, E. J. (2010). *Exploring The Individual Contributory Personality Factors Of Stress: A Survey Of Washington State Elementary Teachers*. Doctoral dissertation, Washington State University.
- Demirel, Ö. (2003). *Plandan uygulamaya öğretme sanatı*. PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitimde program geliştirme: kuramdan uygulamaya*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Deniz, S. & Çaylı, B. (2017). Sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı öğrenme ortamlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 97-116.
- De Wet, C. (2016). *The status of teaching as a profession in south africa. paper presented at the annual international Conference of the Bulgarian Comparative Education Society.Bulgaria*.
- Dikbayır, A.& Bümen, N. T. (2016). Dokuzuncu sınıf Matematik Dersi Öğretim Programına bağlılığın incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 6(11), 17-38.

- Dinç, E. & Doğan, Y. (2010). İlköğretim ikinci kademe sosyal bilgiler öğretim programı ve uygulanması hakkında öğretmen görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 17-49.
- Doğan, C. (2005). Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştirme politikaları ve sorunları. *Bilig*, 35,133-149.
- Doğan, S. (2010). Öğretmenlerin 2015 yılı ilköğretim programına yönelik tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(4), 2019-2050.
- Dunham, R. B., Grube, J. A., & Castañeda, M. B. (1994). Organizational Commitment: *The Utility of An Integrative Definition*. *Journal of Applied Psychology*, 79(3), 370-380.
- Dusenbury, L., Brannigan, R., Falco, M. & Hansen, W. B. (2003). A review of research on fidelity of implementation: Implications for drug abuse prevention in school settings. *Health Education Research*, 18(2), 237-256.
- Eğitim-Bir-Sen (2004). Öğretmen sorunları araştırması. Eğitim-Bir-Sen: Ankara.
- Eğitim-Bir-Sen: Ankara. Eğitim-Bir-Sen (2016). Eğitime bakış 2016: İzleme ve değerlendirme raporu. Ankara: Eğitimciler Birliği Sendikası.
- Erdamar, F.S. (2020). *Sınıf Öğretmenlerinin Program Okuryazarlık Algıları ve İlkokul Yöneticilerinin Öğretmenlerin Program Okuryazarlık Becerisine Yönelik Algılarının İlerlemeci Felsefe Bağlamında Analizi*. [Doktora Tezi]. Fırat Üniversitesi
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Alkım Yayıncılık.
- Erden, M. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Alkım Yayınları.
- Erdoğan, vd. (2015) 2005 yılı ve sonrasında geliştirilen öğretim programları ile ilgili öğretmen görüşleri; 2005-2011 yılları arasında yapılan araştırmaların içerik analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 171-196.
- Erdoğan, D. & Arsal, Z. (2015). Öğretmen adaylarının akademik branş memnuniyetleri ile öğretmenlik mesleğine yönelme ve kariyer geliştirme arzuları arasındaki ilişki. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 147-171.
- Ergen, Y. (2016). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerileri, Akademik İyimsenlikleri ve Mesleki Bağlılıkları Arasındaki İlişki*. [Doktora Tezi]. On dokuz Mayıs Üniversitesi
- Ergün, M. (1987). *Tarihi süreç içerisinde Türkiye’de öğretmen yetiştirme sorunu, Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim, Gazi Mesleki Eğitim, Teknik Eğitim Fakültesi. Ankara
- Ergun, M. ve diğ. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ocak Yayınları.
- Ersoy, Y. (2013). Fen ve teknoloji öğretim programındaki yenilikler-1: değişikliğin gerekçesi ve bileşenlerin çerçevesi. <http://www.f2e2-ogretmen.com/dagarcigimiz/f2e2-32.pdf>. Erişim Tarihi: 25.02.2021.
- Ertürk, S.(1982). *Eğitimde program geliştirme*. Meteksan Ltd.Şti.
- Eskicumalı, A. (2002). Eğitim öğretim ve öğretmenlik mesleği. Özden Y. (Editör). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Pegem A Yayıncılık. s, 11
- European Commission (2013). *Supporting teacher competence development for better learning outcomes*. Brussels: EC
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. (4th edition). London: Sage Publications Ltd.
- Firestone, W. A., & Pennell, J. R. (1993). Teacher commitment, working conditions, and differential incentive policies. *Review Of Educational Research*, 63(4), 489- 525.
- Fındıkçı, İ. (1997). Yine öğretmenler yeni öğretmenler. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*,27
- Fresko, B., Kfir, D., & Nasser, F. (1997). Predicting teacher commitment. *Teaching And Teacher Education*, 13(4), 429-438.
- Fullan, M., & Pomfret, A. (1977). Research on curriculum and instruction implementation. *Review of Educational Research*, 47(2), 335-397. doi: 10.3102/00346543047002335.
- Geçitli, E. (2011). *İlköğretim Öğretmenlerinin Uygulanan Öğretim Programlarına İlişkin Yönelimlerinin İncelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

- Gelmez-Burakgazi, S. (2019). Programa bağlılık: kara kutuyu aralamak. *Başkent University Journal of Education*, 6(2), 236-249.
- Gelen, İ. & Beyazıt, N. (2007). Eski ve yeni ilköğretim programları ile ilgili çeşitli görüşlerin karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Bahar*, 51, 457-476. <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/4130-20110604103437-5-gelen.pdf>.
- Glatthorn, Allan A. (2000). *The principal as curriculum leader: shaping what is taught & tested* (2nd ed). Thousand Oaks, Calif.: Corwin Press.
- Good, C. (1973). *Dictionay of Education*. 3rd ed. New York: Mc Graw-Hill.
- Goulet, L. R., & Singh, P. (2002). Career commitment: A reexamination and external, personel and work-related variables. *Journal of Vocational Behavior*, 52, 260-269.
- Gökçe, E. (1997). *Eğitim Programının Geliştirilmesinde Öğretmenin Rolü*. Uluslararası Dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı (27 Ağustos-2 Eylül 1995) kitabı içinde (s. 204-216), Milli Eğitim Basımevi.
- Göktaş, Z., & Yetim, M. (2004). Öğretmenin kişisel nitelikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(2), 541-550
- Gömleksiz, M. N. (2007). Yeni ilköğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Eurasian Journal of Educational Research*, 27, 69-82.
- Guarino, C.M., Santibañez, L. & Daley, G.A. (2006). Teacher recruitment and retention: A review of the recent empirical literature. *Review of Educational Research*, 76(2), 173-208. <https://doi.org/10.3102%2F00346543076002173>.
- Güdek, B. (2007). *Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrenciye Ait Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Gülbaş-Çatak, Ç. (2008). *Yeni İlköğretim 1. Sınıf İlkokuma Yazma Dersi Öğretim Programı Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gültekin, M. (2017). *Program geliştirmeye ilişkin temel kavramlar*. Oral, B. ve Yazar, T. (Editör). *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. Pegem A Yayıncılık, s.14, 31.
- Günbayı, İ. ve Toprak, D. (2010). İlköğretim okulu sınıf ve özel sınıf öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin karşılaştırılması. *İlköğretim Online*, 9(1).
- Güneş, B. & Baki, A. (2011). Dördüncü sınıf Matematik Dersi Öğretim Programının uygulanmasından yansımalar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 192-205.
- Günlük, M. (2010). *Muhasebecilerin Mesleki ve Örgütsel Bağlılık, İş Memnuniyeti ve İşten Ayrılma Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma*. [Doktora Tezi]. Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Hacıoğlu, F. & Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik uygulamaları*. Alkım Yayınları.
- Han, Ç. (2013). Öğretmenlerin işlevsel paradigmatları ve eğitim reformu. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 59-79.
- Hasson, H. (2010). *Systematic evaluation of implementation fidelity of complex interventions in health and social care*. *Implementation Science*, 5(67), 1-9.
- Herzberg, F. (1974). Motivation Hygiene Profiles. *Organizational Dynamics*, 3(2), 18-29.
- Hodgkinson, C. (2008). *Yönetim felsefesi: örgütsel yaşamda değerler ve motivasyon*.
- Hussen, A. A., W/Tegegn, S. A. and Teshome, T. Z. (2016). Teachers Professional Commitment towards Students Learning, their Profession and the Community in Eastern Ethiopian Secondary Schools. *Journal of Teacher Education and Educators*, 5(3), 289-314.
- İ. Anıl & B. Doğan (Çev.). Beta Basım Yayım Dağıtım.
- MEB İstatistik (2020). Milli Eğitim İstatistikleri-Örgün Eğitim 2019-2020. <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/meb-egitim-ogretim-istatistiklerini-acikladi/1963448#:~:text=%C3%96rg%C3%BCn%20e%C4%9Fitim%20kurumlar%C4%B1nda%20g%C3%B6rev%20yapan,si%20%C3%B6zel%20okullarda%20g%C3%B6rev%20yap%C4%B1yor>.

- Irving, P. G., Coleman, D. F., & Cooper, C. L. (1997). Further assessments of a three-component model of occupational commitment: generalizability and differences across occupations. *Journal Of Applied Psychology*, 82(3): 444.
- İnce, S. (2005). *Hacettepe Üniversitesi İhsan Doğramacı Çocuk Hastanesinde Çalışanların İş Doyum Düzeyleri*. [Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi
- Jafaragae, F., Parvizy, S., Mehrdad, N., Rafii, F. (2012). Concept analysis of professional commitment in Iranian nurses. *Iran J Nurs Midwifery Res*, 17(7), 472–479.
- Jaiyeoba, A. (2011). Primary school teachers' knowledge of primary education objectives and pupils development. *The African Symposium*, 11(1), 4-11.
- Kabaş, İ. (2020) *Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretimi Öz Yeterlik Algıları ile İlk Okuma Yazma Öğretim Programına Bağlılıkları*. [Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi
- Karacaoğlu, C. & Acar, E. (2010). Yenilenen programların uygulanmasında öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 45-58.
- Karaçalı, A. (2004). Kerem Altun ile "öğretmen yeterlikleri" üzerine. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Sayı:58.
- Karadağ Çaydaşı, (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin Değer Öğretimine İlişkin Görüşleri ve Öğretim Programına Bağlılıklarının Değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kafkas Üniversitesi
- Karagözoğlu, G. (2008). Türk Eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme çıkmazımız. *Çağdaş Eğitim*, 349,3–7.
- Karaman, N. (2008). *Öğretmenlerin Mesleklerini Algılama Biçimleri ve Gelecekte Beklentileri Nelerdir?* [Yüksek Lisans Dönem Projesi]. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Karslı, M.D. & Güven, S. (2011). *Öğretmen yetiştirme politikaları. Türkiye'de öğretmen yetiştirme*. Pegem A.
- Kavlu, İ., & Pınar, R. (2009). Effects of job satisfaction and burnout on quality of life in nurses who work in emergency services. *Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi*, 29(6), 1543-1555.
- Kaya, D. & Zerenler, M. (2014). *Çalışma hayatında psikolojik sermaye, mesleki bağlılık ve kariye planlamasına genel bakış*. Nobel Akademik Yayıncılık
- Kaya, H. (2008). Kamu ve özel sektör kuruluşlarının örgütsel kültürünün analizi ve kurum kültürünün çalışanların örgütsel bağlılığına etkisi: Görgül bir araştırma. *Maliye Dergisi*, 155, 119-143.
- Kaya, N., Artvinli, E. & Bulut, İ. (2008). 2005 yılı Coğrafya Öğretim Programının uygulanma düzeyi: 9.sınıf coğrafya programı örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(9), 40-59.
- Kıyak, Z. (2014). İş tatmini (job Satisfaction), *Martı Dergisi*, <http://www.martidergisi.com/istatmini-job-satisfaction>
- Klassen, R. M., & Chiu, M. M. (2011). The occupational commitment and intention to quit of practicing and pre-service teachers: Influence of self-efficacy, job stress, and teaching context. *Contemporary Educational Psychology*, 36(2), 114-129.
- Kolesnik, B. (1970). *Educational psychology, mc graw-hill book New York-company*. London
- Konateke, O. (2020). *Hemşirelerde Mesleğe Bağlılık ile Hataya Eğilim Arasındaki İlişki*. [Yüksek Lisans Tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Korkmaz, G. & Sadık, F. (2011). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin mesleki tutumlarının sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 121-138.
- Koruklu, N., Feyzioğlu, B., Özenoğlu Kiremit, H. & Aladağ, E. (2013). Öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 119-137.
- Kösterelioğlu, İ. & Özen R. (2014). Dördüncü ve Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının öğelerinin değerlendirilmesi: Bolu ili örneği. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 286-316.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı kuramlar ve uygulamalar*. Nobel Yayınları.
- Küçükahmet, L. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Alkım Yayınevi.

- Lee, K. Carswell, J.J. & Allen, N.J. (2000). A meta-analytic review of occupational commitment: relation with person and work-related variables. *Journal of Applied Psychology*, 85, 799-811.
- Lachman, R., & Aranya, N. (1986). Evaluation of alternative models of commitments and job attitudes of professionals. *Journal of Occupational Behavior*, 7, 227-243.
- Jannah, W. (2014). Komitmen guru dalam melaksanakan tugas di sekolah menengah atas (sma) di kecamatan rokan iv koto. *Jurnal Administrasi Pendidikan*, 2, 789-831.
- Jonassen, D. H. (1994). Towards a constructivist design model. *Educational Technology*, 34(4), 34-37.
- Maliki, A.E. (2013). Attitudes towards the teaching profession of students from the faculty of education, Niger Delta University. *International Journal of Social Science Research*, 1, 11-18.
- Mart C. (2013). A passionate teacher: Teacher commitment and dedication to student learning. *Int J Acad Res in Prog Edu Dev*, 2, 437-42.
- MEB (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu, "1739 Sayılı Kanun", Resmî Gazete, 14574, 24 Haziran, 1973.
- MEB (1992). Öğretmen yetiştirmede koordinasyon. Ankara.
- MEB (2002). Öğretmen yeterlilikleri. Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (2008). Sınıf öğretmeni özel alan yeterlilikleri. <http://otmg.meb.gov.tr/alansinif.html>
- Meb Strateji Geliştirme Başkanlığı (2011). *Türk Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi*, Aralık 2011.
- Meşin, D. (2008). *Yenilenen Altıncı Sınıf Matematik Öğretim Programının Uygulanması Sürecinde Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar*. [Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Meyer, J. P. & Allen, N. J. (1991). A three component conceptualization of organizational commitment. *Human Resource Management Review*, 1, 61-89.
- Meyer, J. P., Allen, N. J., & Smith, C. A. (1993). Commitment to organizations and occupations: Extension and test of a three-component conceptualization. *Journal of Applied Psychology*, 78, 538-551.
- Meyer, J. P. & Herscovitch, L. (2001). *Commitment in the workplace: toward a general model*. *Human Resource Management Review*, 11(3), 299-326.
- Mihalic, S. (2004). The importance of implementation fidelity. *Emotional & Behavioral Disorders in Youth*, 4, 83-86, 99-105.
- Milli Eğitim Temel Kanunu, (1973). (1739 S.K.), md. 43.
- Morrow, P.C. & Wirth, R.E. (1989) Work commitment among salaried professionals. *Journal of Vocational Behavior*, 34, 40-56.
- Morrow, P.C. (1983). Concept redundancy in organizational research: the case of work commitment, *Academy of Management Review*, 8, 486-500.
- Mwesiga, A. & Ogoti-Okendo, E. (2018). Research on humanities and social sciences www.iiste.org ISSN 2224-5766 (Paper) ISSN 2225-0484 (Online) Vol.8, No.14, 2018. <https://core.ac.uk/download/pdf/234676385.pdf>.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill.
- Oğuzkan, F. (1998). *Öğretmenliğin üç yönü*. Kadioğlu Matbaası.
- Okpara, J.O. (2006). The relationship of personal characteristics and job satisfaction: a study of nigerian managers in the oil industry. *The Journal Of American Academy Of Business*, 10(1), 49-58.
- Oliva, P.F. (1988). *Developing the curriculum. Second edition*. Boston: Scott, Foresman and Company.
- Oliver, A.I. (1977). *Curriculum Improvement: A Guide to Problems, Principles and Process*, 2nd ed. New York: Harper-Row
- Orhan, E. E. & Ok, A. (2014). Öğretmenlik programlarını kimler tercih ediyor? Adayların giriş özellikleri ve öğretmenliğe yönelik tutumlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(4), 75-92. <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/46-published.pdf>.
- Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007). T.C. Yükseköğretim Kurulu Yay.
- Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). *Öğretmen Strateji Belgesi 2017-2023*. Millî Eğitim Bakanlığı.
- Örgen, İ. (2020). *Ücretli Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki ve Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi

- Özçelik, D. A. (1998). *Eğitim programları ve öğretim (genel öğretim yöntemi)*. ÖSYM Yayınları.
- Özdem, G. (2007). *Türkiye'de 1980 Sonrası Uygulanan Eğitim Politikalarının İlköğretim Okullarında Yarattığı Dönüşümün Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)*. [Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Özdemir, S. (2009). Eğitimde program değerlendirme ve Türkiye'de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 126-149.
- Özden, Y. (1999). *Eğitimde dönüşüm eğitimde yeni değerler*. Pegem A Yayınları.
- Özenç, M. & Doğan, C. (2007). Sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 67-83.
- Özmen, Ö. T., Özer, P. S. & Saatçioğlu, Ö. Y. (2005). Akademisyenlerde örgütsel ve mesleki bağlılığın incelenmesine ilişkin bir örnek araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 6(2), 1-14.
- Özsoy, Y. (1987). *Türk Eğitim Sistemi ve Yönetimi*. Açıköğretim Fakültesi Yayınları
- Turan Özpolat, E. & Bay, E. (2015). Program uyumluluğu ve program uyumluluğunu etkileyen faktörlere yönelik literatür taraması. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(4), 200-227.
- Öztürk-Akar, E. (2005). Lise Biyoloji Dersi Öğretim Programının uygulanmasında okul düzeyinde görülen farklılıklar. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 4(7), 51-6.
- Öztürk, İ. H. (2012). Öğretimin planlamasında öğretmenin rolü ve özerkliği: Ortaöğretim tarih öğretmenlerinin yıllık plan hazırlama ve uygulama örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12, 271-299.
- Özyurt, S. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Değişim Yayınları.
- Pai, F.-Y., Yeh, T. M. & Huang, K.-I. (2012). Professional commitment of information technology employees under depression environments. *International Journal of Electronic Business Management*, 10(1), 17-29.
- Parasuraman, S., & Nachman, S. A. (1987). Correlates of organizational and professional commitment the case of musicians in symphony orchestras. *Group & Organization Management*, 12(3), 287-303.
- Pence, K. L., Justice, L. M. & Wiggins, A. K. (2008). Preschool teachers' fidelity in implementing a comprehensive language-rich curriculum. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 39(3), 329-341.
- Pietarinen, J., Pyhältö, K., & Soini, T. (2017). Large-scale curriculum reform in Finland--exploring the interrelation between implementation strategy, the function of the reform, and curriculum coherence. *Curriculum Journal*, 28(1), 22-40.
- Quarles, N. R. (1988). *Professional Commitment, Organizational Commitment, And Organizational-Professional Conflict In The Internal Audit Function: Model Development And Test*. Doctoral dissertation, University of North Texas.
- Reyes, P. (1990). *Teachers and their Workplace: Commitment, Performance and Productivity*. Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Sabancı, A. & Şahin, A. (2005). *Öğretmenin etkinlik odaklı hayat bilgisi öğretiminde sınıf yönetimi değişkenleri açısından değerlendirilmesi: bilen öğretmenden bulan öğretmene doğru*. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu. Ankara: Sim Matbaası, 382-393.
- Saçlı, Ö.A. (1988). *Öğretmen yetiştirmede yeni yaklaşımlar*. Milli Eğitim.
- Sağlam, A. Ç. (2008). Okul örgütü ve yönetimi (H. B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz, Ed.). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi. (192-215). Pegem Akademi Matbaası.
- Saldamlı, A. (2009). *İşletmelerde örgütsel bağlılık ve işgören performansı*. Detay Yayıncılık.
- Salanova M, Schaufeli WB, Llorens S & ark. (2001) Desde el "burnout" al "engagement": Una nueva perspectiva [From "burnout" to "engagement": A new perspective]. *Revista de Psicología del Trabajo y de las Organizaciones*, 16, 117-134.
- Saracoğlu, A. S. (1991) "Bir Öğretmen Yetiştirme Modeli Önerisi" Eğitimde Arayışlar 1. Sempozyumu, Eğitimde Nitelik Geliştirme Bildiri Metinleri, Kültür Koleji Yayınları, İstanbul.

- Sarı, M. (2019). *Hemşirelerin Mesleğine Yönelik İmaj ve Mesleğe Bağlılık Algısı*. [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı
- Schumacker, R. & Lomax, R. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling* (2 b.). Mahway, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Seçer, H.Ş. (2009). Mesleki yaşam modelinin oluşturulması ve mesleki analizlerde kullanımı. *Sosyal Bilimler* 7/1, s.356. <https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/123831/makaleler/7/1/arastirmax-mesleki-yasam-modelinin-olusturulmasi-mesleki-analizlerde-kullanimi.pdf>
- Seferoğlu, S. S. (2007). İlköğretim bilgisayar dersi öğretim programı: eleştirel bir bakış ve uygulamada yaşanan sorunlar. *Eurasian Journal of Educational Research*, 29, 99-111.
- Sencan, N., Yeğenoğlu S. & Aydınhan, B. (2013). Sağlık çalışanları ve eczacılar üzerinde yapılan iş doyum ve örgütsel bağlılık araştırmaları. *Marmara Eczacılık Dergisi*, 17, 104-112.
- Senemoğlu, N. & Kozikoğlu, İ. (2018). Öğretmenlik mesleğine adanmışlık ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 15(4), 2614-2625.
- Serin, G. (2014). Sınıf öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Öğretim Programını uygulama durumu ile fen eğitimine yönelik inançlarının uyumluluğu. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(18), 741-774.
- Sevimli, F. & İşcan, Ö.F. (2005). Bireysel ve iş ortamına ait etkenler açısından iş doyum. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 5(1), 55-64.
- Shah, M. & Abualrob, M. M. A. (2012). Teacher collegiality and teacher professional commitment in public secondary schools in Islamabad, Pakistan. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 46, 950 – 954.
- Smith, K. D. (2014). *Public secondary school teachers in north carolina: levels of idealism and relativism, and their impact on occupational commitment*. [Doktora Tezi]., North Carolina State University, North Carolina.
- Sobol, D. F., Rohrbach, L. A., Dent, C. W., Gleason, L., Brannon, B. R., Johnson, C. A., & Flay, B. R. (1989). The integrity of smoking prevention curriculum delivery. *Health Education Research*, 4, 59-67. doi: 10.1093/her/4.1.59
- Solomon, C. B. (2008). *The relationships among middle level leadership, teacher commitment, teacher collective efficacy, and student achievement*. Columbia: Missouri University.
- Somech, A., & Bogler, R. (2002). Antecedents and consequences of teacher organizational and professional commitment. *Educational Administration Quarterly*, 38(4), 555-577.
- Sorensen, J. E., & Sorensen, T. L. (1974). The conflict of professionals in bureaucratic organizations. *Administrative Science Quarterly*, 19(1), 98-106.
- Sorensen, T. J., & McKim, A. J. (2014). Perceived work-life balance ability, job satisfaction, and professional commitment among agriculture teachers. Novice agriculture teachers' general self efficacy and sense of community connectedness, 55(4), 116-132.
- Sood, V. & Anand, A. (2010). Professional commitment among b. ed. teacher educators of Himachal pradesh. <http://www.aiaer.net/ejournal/vol22110/7..pdf>
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2019) *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (1993). *Program geliştirmede öğretmen elkitabı*. Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2006). *Eğitimin tarihsel temelleri. Eğitim bilimine giriş*. (Ed.) Sönmez, V. Anı Yayıncılık.
- Spears, H., (1950). *The School today*, Newyork, American Book.
- Süleymanova, E. (2019). *Kadın Öğretmenlerin Kariyer Süreçlerinde Karşılaştıkları Engellerin İncelenmesi: İstanbul İli Örneği*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Kültür Üniversitesi
- Sünbül, A.M. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri. *Eğitim Yönelimi*, 2(1), 597-607.
- Süral, S. (2013). *İlköğretimde Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretme Stilleri, Sınıf Yönetimi Yaklaşımları ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki*. [Doktora Tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü
- Sürgen, S. (2014). *Sınıf Öğretmenlerinin Denetim Odağı Eğilimleri ile Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi

- Şahin, F. (2013). *Özel Eğitim Okullarında Çalışan Kadrolu, Emekli Ücretli ve Ücretli Öğretmenlerin Mesleki Aidiyet Duygularının Değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Şentürk, Ş. (2007). *Yeni İlköğretim Programlarının Öğretmen ve Müfettiş Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Amasya İli Örneği)*. [Yüksek Lisans Tezi]. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Şimşek, H. (2010). *Eğitim sisteminde öğretmenin rolü ve öğretmenlik mesleği*. Memduhoğlu H. B., Yılmaz, K. (Ed.) *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Akademi.
- Şişman, M. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem A Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston MA: Pearson.
- Tak, B. & Çiftçioğlu, B. A. (2008). Mesleki bağlılık ile çalışanların örgütte kalma niyeti arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 63, 4.
- Tak, B. & Çiftçioğlu, B.A. (2009). Üç boyutlu mesleki bağlılık ölçeğinin türkçe'de güvenilirlik ve geçerliliğinin incelenmesine yönelik bir alan araştırması. *İşletme Fakültesi Dergisi*, 10(1), 35-54
- Tak, B., Özçakır, A., Çiftçioğlu, B.A. & Divleli, A. (2009). Mesleki bağlılığın bireylerin mesleklerine ve çalıştıkları örgüte ilişkin tutumlarını nasıl etkilediğini anlamaya yönelik bir alan araştırması. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 11(4), 91-102.
- Tamir, P. & Ziv, S. (2006). *Analysis of curriculum and textbooks in science in Israel in 25 comparison with other countries*. Curriculum Department.
- Tanataş Yılmaz, D. (2010). *İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Malatya İli Örneği*. [Yüksek Lisans Tezi]. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Taşçı, Ş. (2011). *Fizik Öğretim Programının Uygulanmasının Değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Tatlıdil, E. (1993). *Toplum, eğitim ve öğretmen, öğretmen adayları üzerine yapılan bir araştırma*. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- TDK, K. (2019). *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Tekbıyık, A. & Akdeniz, A. R. (2008). İlköğretim fen ve teknoloji dersi öğretim programını kabullenmeye ve uygulamaya yönelik öğretmen görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 2(2), 23-37.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerine bir araştırma, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- Tickle, L. (29 April 2008). A change of perspective. *Guardian* (Londres).
- Tok, Ş. (2001). İlk okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlerin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 7(2), 257-276.
- Tortop, N. (1994). *Personel yönetimi*. Yargı Yayınları.
- Turhan, M., Demirli, C. & Nazik, G. (2012). Sınıf öğretmenlerinin mesleğe adanmışlık düzeyine etki eden faktörler: Elâzığ örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 179-192.
- Tümekaya, S. & Uştü, H. (2016). Tükenmişliğin mesleğe bağlılıkla ilişkisi: sınıf öğretmenleri üzerine bir araştırma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 272-289.
- Tümekaya, S. & Uştü, H. (2017). Sınıf öğretmenlerinin mesleki bağlılık, işten ayrılma niyeti ve bazı sosyo-demografik özelliklerinin örgütsel bağlılığı yordama düzeylerinin incelenmesi. *Elementary Education Online*, 16(3), 1262-1274.
- Türkoğlu, A. (1988). *Eğitim yüksekokulları program uygulamalarında karşılaşılan sorunlar*. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Türkoğlu, S. (2004). *Çukurova ve Mersin Üniversitesi Eğitim Programları Değerlendirmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi.

- Uştu, H. (2014). *Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Bağlılık, İşten Ayrılma Niyeti ve Sosyodemografik Özelliklerinin Örgütsel Bağlılığı Yordama Düzeylerinin İncelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Çukurova Üniversitesi
- Uysal, A. (2019). *Hemşirelerin Mesleğe Bağlılık Durumlarının Tıbbi Hata Yapma Eğilimlerine Etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı.
- Uysal, H.T. (2013). Stajyer çalışanların mesleki bağlılık gelişimine örgüt ikliminin etkisi. *Business and Economics Research Journal*, 4(3), 93-110.
- Ünal, I. (2011). *Öğretmenliğe ve öğretmen yetiştirmeye ekonomi politik bir çözümleme. Türkiye’de öğretmen yetiştirme*. Pegem A.
- Ünal, A. (2015). *İş Doyumu, Yaşam Doyumu ve Yaşam Anlamı Değişkenlerinin İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Mesleki Bağlılıkları Üzerine Etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi]. On Dokuz Mayıs Üniversitesi.
- Ünal, M. (2017). Eğitimle ilgili temel kavramlar. Ekici, G. (Editör). *Eğitim bilimine giriş*. Paradigma Akademi Basın Yayın Dağıtım.
- Ünsal, S. (2018). Türkiye’de öğretmenlik mesleğinin statüsüne ilişkin bir pareto analizi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(2), 111-130.
- Ünsal, S. & Çetin, A. (2019). Özel okul ve devlet okulunda görev yapmış sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarını uygulamada karşılaştıkları farklılıklar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1541-1551.
- Üstünoğlu, Ü. (1993). Okulöncesi öğretmenin nitelikleri. *Çağdaş Eğitim*, Yıl: 18, Sayı: 184.
- Varış, F. (1978). *Eğitimde program geliştirme. Teoriler ve teknikler*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Varış, F. (1985). *Eğitim bilimine giriş*. A.Ü. Eğt. Bil. Fak. Yay.
- Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme. Teoriler ve teknikler*. Akım Yayınevi.
- Varış, F. (1998). *Temel kavramlar ve program geliştirmeye sistematik yaklaşım*. İçinde A. Hakan (Ed.), Eğitim bilimlerinde yenilikler (sayfa 3-19). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Vural, B. (2006). *Yetkin-ideal vizyoner öğretmen*. Hayat Yayınları.
- Yalçın, Ç. (2016). Sınıf öğretmenlerinin mesleki memnuniyet/memnuniyetsizlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 1-16.
- Yalçın, F. (2019). *İngilizce Öğretmen Adaylarının Epistemolojik İnançları, Eğitim Programı Tasarım Tercihleri ve Öğretim Stilleri Arasındaki İlişki*. [Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi
- Yariv, Y. (2015). Deterioration in Teachers' Performance: Causes and Some Remedies. *World Journal of Education*. 1(1)
- Yaşar, M. D. & Sözbilir, M. (2012). 9.sınıf kimya dersi öğretim programındaki yapılandırıcılığa dayalı öğelerin öğretmenler tarafından uygulamaya yansıtılması. *International Journal of Social Science*, 5(7), 789-807.
- Yaşaroğlu, C. & Manav, F. (2015). *Öğretim programına bağlılık ölçeği: geçerlilik ve güvenirlik çalışması*. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 247-258.
- Yazıcı Altuntaş, S. (2014). *İş doyumu ve işten ayrılma niyeti. İçinde: Hemşirelik hizmetleri yönetimi*. Ed: Tatar Baykal, Ü., Ercan Türkmen, E. Kayhan Matbaacılık.
- Yazıcılar Ü. & Bümen N. T. (2015). *Öğretmenlerin öğretim programlarını uyarlama süreci üzerine kuramsal bir inceleme*. 24. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi “Herkes İçin Sürdürülebilir Eğitim” Niğde, 16-18 Nisan 2015, Bildiri Özetleri Kitapçığı, Pegem Akademi Yayıncılık, 107-108.
- Yeşilyaprak, B. (2011). *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı: Kuramdan Uygulamaya*, 1.baskı. Ankara, PegemA.
- Yıldız, S. (2018). The relationship between the curriculum design orientations preference and curriculum fidelity of preservice teachers. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(2), 1-12.
- Yıldız, S. (2020). Öğretmenlik mesleğine bağlılık ölçeğinin geliştirilmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 463-482.
- Yıldız, Y., & Çelik, B. (2017). Commitment to the teaching profession. *International Journal of Social Sciences & Educational Studies*, 4(2), 93-97.

- Yılmaz, M. (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerinin, Mesleki Doyumlarının, Öz Yeterlik İnançlarının ve Bireysel Yenilikçiliklerinin Kendini Gerçekleştirme Düzeylerine Etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Bülent Ecevit Üniversitesi
- Zedef, S. (2017). *Eğitim Kurumlarında Mesleki Bağlılık, Örgütte Kalma ve Örgütten Ayrılma Niyetinin Araştırılması*. [Yüksek Lisans Tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi
- Zengin, M. (2010). Yeni ilköğretim dkab öğretim programının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12(22), 121-160
- Wasti, S.A. (2000). *Örgütsel bağlılığı belirleyen evrensel ve kültürel etmenler: Türk kültürüne bir bakış*. Editör: Z. Aycan, *Türkiye'de yönetim, liderlik ve insan kaynakları uygulamaları* (sayfa 201-224). Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Weiss, E. M. (1999). Perceived workplace conditions and first-year teachers' morale, career choice commitment, and planned retention: a secondary analysis. *Teaching and Teacher Education*, 15(8), 861-879.
- Wiles, J. W., & Bondi, J. C. (2014). *Curriculum development: A guide to practice*. Boston, MA: Pearson.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Considering that there are two locks in the realization of the aims of education, it can be said that the key to unlock the first lock is in the hands of the teachers, and the key to the other lock is in the curriculum. If it is the teacher who will open this lock, he must first receive a good education before the service and adopt his profession and strive in his profession while performing his profession. The other key is the teaching programs implemented through teachers. As a matter of fact, desired future generations can only be realized with the effective implementation of designed programs. It is the teacher who will do this. For this reason, according to the literature review, it was thought that the concepts of commitment to the teaching profession and commitment to teaching programs were related to each other, and this situation formed the focus of the research. The fact that researchers could not find a study focusing on the relationship between these two variables in Turkey and outside of Turkey can also be cited as a reason for conducting this research. In other words, it is estimated that examining the two important variables discussed in this study together will increase the importance of the study and contribute to the studies to be done in the development of teacher education programs in the classroom teaching department and later in-service training programs.

The purpose of this research; The aim of this study is to determine the relationship between primary school teachers' perceptions of commitment to the teaching profession and their perceptions of commitment to the curriculum. In order to achieve this aim, answers to the following questions were sought;

- 1.What is the level of the first grade teachers' perceptions of commitment to the teaching profession and commitment to the curriculum?
2. Is there a significant relationship between primary school teachers' perceptions of commitment to the teaching profession and their perceptions of commitment to the curriculum?

2. METHOD

In line with the research questions constructed from the research process, the process was planned according to two different research models. These research models are causal comparison and relational research models. Both research models are quantitative research models.

The study population of the research is a total of 420 classroom teachers working in official primary schools in the central district of Bolu province in the first term of the 2020-2021 academic year. The online data collection application carried out by the researcher was delivered to all teachers through the social media groups of the schools. 324 classroom teachers voluntarily participated in the online data collection application of the study universe.

Research data were collected with the "Teaching Profession Engagement Scale" developed by Yıldız (2020) and the "Teaching Program Commitment Scale" developed by Yaşaroğlu and Manav (2015). Within the scope of this study, reliability and validity analyzes were made for both measurement tools used in practice. Since the application sample and application method are different from the development studies, it was deemed necessary to carry out these analyzes. While calculating the Cronbach Alpha coefficients for the reliability analyzes of the scales; Confirmatory Factor Analysis was performed to obtain proofs of validity.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

Regarding the first sub-problem of the study, it was concluded that primary school teachers' perceptions of commitment to the teaching profession were at a "high" level. Classroom teaching is a branch that shoulder the very important workload of primary school, which is one of the basic steps of educational

institutions. Although it is thought to be a profession that can cause wear and tear on the grounds of the age group they work, according to the findings obtained from the research, the professional commitment of the classroom teachers is at a high level. Considering that when the research was carried out, it was a period when distance education was made due to the global epidemic and new decisions were made every day regarding education, it is very important that primary school teachers have a high level of commitment to the teaching profession, although it is a period when teachers have difficulties and wear out professionally. The fact that primary school teachers have a high perception of commitment to the teaching profession may mean that they work more selflessly in their profession and can stay in the profession for a long time.

In the study, it was concluded that the classroom teachers' perceptions of commitment to the curriculum were at a "very high" level. This result obtained from the research can be explained by the fact that primary school teachers adopt the existing programs and try to implement them. In addition, considering the conditions of the region where the research was conducted, it can be mentioned that there is a favorable environment for the implementation of the program. It can be thought that the advantages such as the classroom teachers in the sample of the research working in central primary schools, the experience of the classroom teachers, the ideal number of students in the schools, the well-equipped schools and the support of parents can also be effective in obtaining this result.

It was concluded that there is a moderate positive correlation between the perceptions of primary school teachers' Commitment to Teaching Profession and Commitment to the Curriculum. In line with the correlation coefficients obtained, it can be argued that the scores of the scale of commitment to the curriculum and the scale of commitment to the teaching profession exhibit the same direction. This result of the study can also be interpreted as classroom teachers who are committed to their profession also show commitment to their teaching programs. In other words, it is inevitable to see that classroom teachers who have positive attitudes towards their profession are also committed to the teaching programs they apply in the lessons as a result of their commitment to their profession and being committed to their profession. Because classroom teachers, like other teachers, have to fulfill the requirements of their profession in order to perform their profession better. In fact, "professional commitment and commitment to the program" are closely related. It can be explained as an expected and desired situation for the classroom teacher who does his job willingly and fondly, to act by adhering to the teaching programs. The fact that the teacher simply loves his profession and does not fulfill the responsibilities required by his profession or does not show commitment to the teaching programs and not to his profession can lead to undesirable scenarios.

In the field survey, no research was found by the researcher on the relationship between classroom teachers' commitment to the teaching profession and their perceptions of commitment to the curriculum. In this sense, future studies can be conducted in which the perceptions of commitment to the teaching profession and commitment to the curriculum are examined both with classroom teachers and with different sample groups. A study in which the variables discussed in this study coexist could not be found in the literature in Turkey and abroad. For this reason, the same subject can be investigated in different sample groups with different research methods (qualitative, mixed, etc.). Studies can be designed in which primary school teachers' perceptions of commitment to the teaching profession and commitment to the curriculum are questioned through different variables (burnout, career development and professional orientation desires, job satisfaction, motivation, etc.).

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 26.06.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2020/148

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %60, 2. ve 3. yazarın araştırmaya katkı oranı %40'dır.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma.

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları.

Yazar 3: Yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi, kurum veya kuruluşla bir çıkar çatışması bulunmamaktadır